

HIIUMAA TEATAJA

Sündisid uued vallakodanikud

MAGNUS MARTIN
OLIVER AFONIN
ELIISE PAULUS
IDA MELITA KATTEL
KIRKE SOIKA
AURORA PARRUCCI
Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa valla väljanne. Tasuta.

Aprill 2019, nr 16

Hiiumaa kogukond saab oma nutirakenduse

Alates 8. aprillist on võimalik kõigil nutitelefoniga kasutajatel App Store'ist ja Google Play poest tasuta alla laadida Hiiumaa äpp. See on kommunikatsioonikanal, kus hiidlased ja Hiiumaa sõbrad saavad olla ühises inforuumis ja mis muudab kogukonnasisese suhtluse kaasaegseks ning mugavaks.

Tõhus infoallikas Sinu taskus

Nutirakenduses saab käepäraselt lugeda värsked uudised ja hoida end kursis Hiiumaal toimuvate sündmustega. Kergesti saab ligi näiteks Hiiumaa vallavalitsuse ja allasutuste nädala eelinfole ning Hiiumaa Teataja veebiversioonile. Lisaks valla teavitustele jõuavad äppi ka Hiiumaa arenduskeskuse uudised.

Rakendus võimaldab kiirelt elanikele edastada ka olulist infot eriolukordadest – kui näiteks Hiiumaale on antud tormihoiatust või praamide väljumine on häiritud. Äpiomanik saab uudise

kohta kohe ka kiirteavituse, kui on rakenduse selliselt seadistanud. Samuti võimaldab äpp teateid välja saata ka kindlale sihtrühmale, näiteks asukohast lähtuvalt. Seega, kui Pühalepa osavallas on vallamaja planeeritud elektrikatkestuse tõttu suletud, nagu juhtus veebruaris, on võimalik see teave suunata just selle piirkonna elanikele.

Platvorm kahepoolseks suhtluseks

Omakorda saavad hiidlased ka vallaga hõlpsalt suhelda omale sobival kellaajal ja erinevatesse vallamajadesse kohale minemata. "Hiiumaa äpi üks kasulikumaid võimalusi on tagasiside vorm, mille kaudu jagada oma rõõme ja muresid ning esitada küsimusi valla teenuste ja toimetuste kohta," ütles vallavanem Reili Rand. Ta lisas, et see võimaldab vallal muresid operatiivsemalt lahendada.

Tagasiside juurde on rakenduses võimalik üles laadida pilte toreda-

test leidudest või probleemsest olukorrast ning märkida samas kaardile asukoht. Rakendusest edastatakse teave kiiresti vallakonnale vastutavale inimesele ja tagasiside andnud kodanikule vastatakse esimesel võimalusel. Kasutajate antud tähelepanekuid saavad lugeda kõik äpiomanikud.

Potentsiaal turunduskanalina

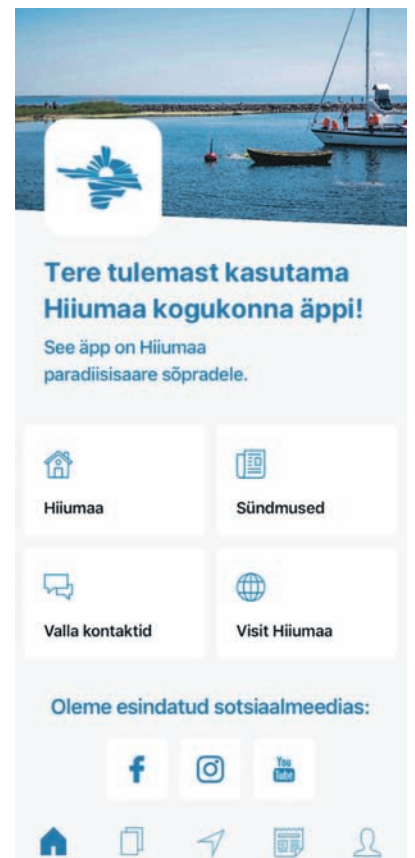
Vallal on võimalus vahetult küsida kogukonnalt arvamust ja nõu ning arvestada oma toimingutes inimeste soovidega. Küsimused võivad puudutada näiteks eelseisvat projekti, kindlat tegevusvaldkonda või tagasisidet toimunud sündmuse kohta. Näiteks: kuidas oled rahul lumetõrjega, keda sooviksid näha esinemas eelarvamusfestivalil või millal tänavatuled kustutada. Küsitluste esitamiseks on mitmeid viise ja vald plaanib neid aktiivselt kasutada hakata, et Hiiumaa sõprade

soove ja huve kogukonna arengus paremini arvesse võtta.

Näeme nutirakendust ka suure potentsiaaliga Hiiumaa turundamise vahendina. Esilehel on viide Hiiumaa sündmustele aadressil hiiumaa.events. Eesti keelt mittemõistvate kasutajate jaoks on äpi esilehel viide Puhka Eestis keskkonna Hiiumaa inglisekeelsele lehele.

Nutirakenduse tootja on Soomes paar aastat tegutsenud Future Dialog OY, kes on Eestis teinud äpi Järva ja Elva vallavalitsusele. Hiiumaa rakendus on esimene kogukonna äpp Eestis. Rakenduse maksumus on 3490 eurot, millest 800 katab arenduskeskust. Nutirakenduse kuutasu on 349 eurot, mis sisaldab pidevaid hoolustuid, väiksemaid uuendusi ja regulaarset tuge.

Kutsume kõiki 8. aprillil rakendust alla laadima ja andma tagasisidet, kuidas saaks rakendust veel operatiivsemalt ja efektiivsemalt kasutada!

Valla kaasava eelarve hääletustulemused

Hiiumaa valla kaasava eelarve hääletus toimus 6.–27. märtsini elektroonilises keskkonnas www.volis.ee, võimalus oli hääletada ka vallamajades kohapeal. Hääletusel said osaleda vallakodanikud alates vanusest 16. Hääletada sai kuni kolme ettepaneku poolt ning valida 22 projekti vahel. Hääletusel osales 774 inimest, kes andsid kokku 1582 häält, mis on suurt tänu väärt – aitäh!

Kaasava eelarve rakendamiseks on valla eelarves 50 000 eurot, millest iga osavalla osa suuruseks on 10 000 eurot. Hääletustulemuste põhjal kinnitab Hiiumaa vallavalitsus ettepanekute paremusjärjestuse, reastades ettepanekud osavallapõhiselt. Kui selgub, et paremusjärjestuse kohaselt järgmisena rahastatava ettepaneku jaoks on jäänud kaasava eelarve summast alles väiksem summa, kui selle ettepaneku eeldatav maksumus, pakutakse esitajale osalist rahastust.

Rahvahääletusel toetust leidnud kaasava eelarve objektide realiseerimise korraldab osavallavalitsus koostöös ettepaneku esitajaga.

Järgmine võimalus teha ettepanekuid Hiiumaa valla kaasava eelarve kasutamiseks on 20. septembriks. Loe lisa: Hiiumaa valla kaasava eelarve menetlemise kord.

tabel

Reigi pastoraat.

Hiiumaa valla kaasava eelarve osavallapõhine paremusjärjestus saadud häälte arvu järgi	eeldatav maksumus	häälte arv
Emmaste osavald		
Emmaste tenniseväljaku renoveerimine	10 000	188
Nurste krossiraja korrastamine	9 420	127
Istumisalad Sõrula	6 478	59
Harju-Rätsepa tuuliku juurde uue külakiige ehitamine, tuuliku katuse tõrvamine ja piknikulaua paigaldamine	4 212	45
Käina osavald		
Bussiootepaviljon Käina kooli juurde	5 000	77
Käina väljõusaal	10 000	76
Kassari mänguväljak	7 000	56
Külade päeva läbiviimine Kassaris	1 000	23
Kõrgessaare osavald		
Reigi pastoraadi rekonstrueerimine ja uuringute läbiviimine	9 590	162
Valitsejamaja renoveerimine	6 000	55
Kõrgessaare aleviku spordiväljaku kasutusvõimaluste laiendamine	3 000	53
Sauna eesruumi väljaehitamine Kõrgessaare vallamajja	10 000	32
Loo-de-Hiiumaa Külade Seltsile kuuluva seltsimaja katuse vahetamine	10 000	29
Käised tantsurühmale Ungrulust	1 680	26
Kärdla osavald		
Mänguväljak Kärdla linnaparki	10 000	132
Lasteaia õueala mänguvahendite soetamine (Kärdla)	5 391	99
Trummid Kärdla ehteks ehk Kärdla sillapiirete remont	9 540	93
Pühalepa osavald		
Pühalepa madalseiklusrada	10 000	69
Palade põhikooli discgolfi rada	2 750	63
Palade spordihalli jõusaali renoveerimine	6 100	49
Tervisepark Ristkraavile	1 000	42
Tubala küla kiik	1 480	27

Hiiumaa vallavolikogu istungitelt

Hiiumaa vallavolikogu veebruari-kuu istung toimus 21. veebruaril kell 15 Kärldlas vallamajas. Päevakorras oli:

Umbusalduse avaldamine vallavanemale

Eelnõu esitaja volikogu liige Inge Talts tutvustas eelnõud. Eelnõud ei võetud vastu.

Hiiumaa vallavolikogu 20.12.2018 otsuse nr 110 „Põllu tänava detailplaneeringu vastu võtmine ning avaliku väljapaneu ja arutelu korraldamine” kehtetuks tunnistamine ja detailplaneeringu koostamise lõpetamine

Eelnõu esitaja volikogu liige Inge Talts tutvustas eelnõud. Eelnõud ei võetud vastu.

Hiiumaa vallavolikogu 23.8.2018 määruse nr 30 „Sotsiaalteenuse osutamise ja sotsiaaltoetuse maksmise kord” muutmise

Sotsiaaltööspsialist Kairi Priit tutvustas eelnõud, millega viiakse mullu vastu võetud määrusesse sisse muudatused, mis tulevad uutest sotsiaalvaldkonna suundadest ja praktikatest. Eelnõu võeti vastu.

Tunnustamise kord Hiiumaa vallas

Vallavalitsuse liige Hergo Tasuja tutvustas eelnõud, mis reguleerib tunnustusavalduste andmist. Hiiumaa valla tunnustusavaldused on: aunimetus „Hiiumaa valla aukodanik”, Hiiumaa teenetemärk ja tänukirjad. Eelnõu võeti vastu.

Kõrgharidusega noorele õpetajale, tugispetsialistile, treenerile, perearstile ja pereõeale toetuse taotlemise, maksmise ja tagasinõudmise kord Hiiumaa vallas

Vallavalitsuse liige Hergo Tasuja tutvustas eelnõud, mis saadeti kolmandale lugemisele.

Hiiumaa valla 2019. aasta eelarve

Rahandusosakonna juhataja Inge Elissaar tutvustas eelarve eelnõud. 2019. aasta eelarve võeti vastu.

Hellamaa Perekeskuse põhimäärus

Pühalepa osavallavanem tutvustas eelnõud, mille eesmärk on kaasajastada Hellamaa perekeskuse põhimäärust. Eelnõu saadeti teisele lugemisele.

Osavallakogu koosseisu kinnitamine

Vallasekretär Helen Härmson tutvustas eelnõud, mille muutmiseks on kinnitada Kärldla osavallakogu koosseisu noorte esindajaks Robin Valting. Eelnõu võeti vastu,

Esindaja nimetamine Eesti Saarte Kogu eestseisusesse

Volikogu esimees Aivar Viidik tutvustas, et igalt saarelt valitakse Eesti Saarte Kogu eestseisusesse üks esindaja, omavalitsuse staatuses saarelt ka lisaks volikogu esindaja. Ilmi Aksli esitas volikogu esindajana Riho Rahuoja kandidatuuri. Eesti Saarte Kogu eestseisusesse valiti volikogu esindajana Riho Rahuoja.

Hiiumaa vallavolikogu märtsikuu istung toimus neljapäeval, 21. märtsil kell 15 Suuremõisa lossis. Päevakorras oli:

Hiiumaa vallavolikogu 17.5.2018 määruse nr 24 „Puudega inimesele eluruumi kohandamiseks toetuse määramise kord” muutmise

Vallavanem Reili Rand tutvustas eelnõud, millega tehti väikseid muudatusi määruses, et toetusvõimalust ka sel aastal kasutada. Määrus võeti vastu.

Hiiumaa valla kõrgharidusega noorele spetsialistile toetuse maksmise kord

Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Karin Kokla tutvustas eelnõud, millega kehtestatakse valla üldhariduskoolis

ja koolieelses lasteasutuses töötavale õpetajale ja tugispetsialistile, munitsipaalhuvikoolis või Hiiumaa spordikoolis töötavale õpetajale ja treenerile ning Hiiumaa tervishoiuasutuses töötavale arstile ja õele toetuse maksmise kord. Määrus võeti vastu.

Hiiumaa vallavalitsuse hallatava koolieelse lasteasutuse (Hiiu Valla Lasteaed) ümberkorraldamine

Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Karin Kokla tutvustas eelnõud korraldada alates 1. septembrist 2019 ümber Hiiu Valla Lasteaed, eraldades Kõrgessaare Vigri majana tegutsev osa ja moodustada sellest Vigri lasteaed. Otsus võeti vastu.

Lasteaed Vigri põhimäärus. Hiiu Vallavolikogu 19.2.2015 määruse nr 39 „Hiiu Valla Lasteaia põhimäärus” muutmise

Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Karin Kokla tutvustas määrusi. Lasteaed Vigri põhimäärusega sätestatakse lasteaia tegevuse eesmärgid ja ülesanded, õppe ja kasvatuskorraldus, lapse ja lapsevanemate õigused ja kohustused, töötajate õigused ja kohustused, hoolekogu ja direktori pädevus, tegevuse korraldamise, majandamise ja asjaajamise alused. Hiiu valla lasteaia põhimääruses muudetakse

läbivalt Hiiu valla lasteaed Kärldla lasteaiaaks. Määrused saadeti teisele lugemisele.

Hiiumaa valla koorte andmekogu põhimäärus

Arenguosaakonna juhataja Monika Pihlak tutvustas koorte andmekogu põhimäärust, millega asutatakse Hiiumaa valla koorte andmekogu ning kehtestatakse andmekogu pidamise kord. Määrus võeti vastu.

Hellamaa Perekeskuse põhimäärus

Pühalepa osavallavanem Liili Eller tutvustas eelnõud, millega sätestatakse Hellamaa perekeskuse tegevuse eesmärgid ja ülesanded, tegevuse korraldamise, majandamise ja asjaajamise alused. Määrus võeti vastu.

Vee-ettevõtja määramine ja tegevuspiirkonna kehtestamine, Hiiumaa valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitumise ja kasutamise eeskiri ja määruse kehtetuks tunnistamine

AS Kärldla Veevõrk juhatuses Toomas Kattel tutvustas eelnõud, millega määratakse AS Kärldla Veevõrk tähtajatult vee-ettevõtjaks kogu Hiiumaa valla haldusterritooriumil ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniseaduse tähenduses. Siiani oli AS KVV määratud vee-ettevõtjaks endise Käina valla, Hiiu valla ja Pühalepa valla

territooriumil. Lisandub Emmaste piirkond.

Hiiumaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise ja kasutamise eeskiri sätestab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise ja kasutamise nõuded ning määrab liitumise ja kasutamise korra Hiiumaal.

Määrused võeti vastu.

Hiiumaa valla arengukava 2035+ muutmise algatamine

Vallavanem Reili Rand tutvustas arengukava muutmise algatamise eelnõud: Hiiumaa valla arengukava on kehtinud viis kuud ning arvestades eelmisel aastal tehtud põhjalikku tööd ning asjaolu, et 10. veebruariks ei esitatud ettepanekuid arengukava muutmiseks, on arutusel eelarvestrateegia muutmise. Eelarvestrateegia peab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Hiiumaa valla 2035+ arengukava lisa eelarvestrateegia hõlmab aastaid 2019-2022 ning seega tuleb seda muuta.

Volikogu järgmine istung toimub 18. aprillil Kärldlas. Hiiumaa vallavolikogu istungid on avalikud. Kõik vallakodanikud on oodatud osalema nii kohapeal vallamajas Kärldlas kui Hiiumaa valla Youtube'i kanali vahendusel.

Vallavalitsuse istungitelt

Kuulutati välja lihthange Naist-laiu sadamahoone ja teine hange sadama rajatiste ehitamiseks.

Tunnistati riigihanges „Hiiumaa Sotsiaalkeskuse erihooldekodu ehitustööd” edukaks ASi Eston Ehitus pakkumus kui soodsaim pakkumus maksumusega 865 180 (ilma käibemaksuta).

Kinnitati Kärldla linna Rannapargi kinnistu 1643 m2 suuruse maa-ala kasutusse andmiseks läbi viidud eelläbirääkimistega pakkumise võitjaks OÜ JVK Holding.

Moodustati Hiiumaa tervisenõukogu: Hiiumaa vallavalitsusest Karin Kokla ja Martina Martinson, tervisedenduse ekspert Vilma Tikerpuu, vallavolikogu haridus-, spordi- ja noorsootöökomisjoni

esimees Hannes Maasel, Emmaste osavallavanem Hergo Tasuja, Kõrgessaare osavalla esindaja Artur Valk, Pühalepa osavallavanem Liili Eller, tervist edendavate koolide koordinaator Ivi Rimmelg, tervist edendavate lasteaedade koordinaator Ingrid Prikk, Hiiumaa Noorsootöökeskuse juhataja Merle Salusoo, SA Hiiumaa Haigla juhatus liige Riina Tamm, lääne päästkeskuse esindaja Martin Kömmus ning politsei- ja piirivalveameti esindajad Monika Raudsepp ja Kätu Aasma.

Kinnitati Emmaste lasteaed Naksitrallid arengukava.

Otsustati maksta Käina osavalla eelarvest mittetulundusliku tegevuse toetust:

Mittetulundusliku tegevuse toetamine

Hiiumaa vallavalitsus otsustas maksta mittetulundusliku tegevuse suurprojektide ja –investeeringute toetust:

MTÜ Putkaste Külaselts, Hiiumaa II Õlulaulupidu, 2500 eurot, MTÜ TIKATO, Saunabussifestival Männamaal, 1000 eurot

SA Lootsi Koda, Pärdi päevade kontsert Hiiumaal, 1500 eurot

MTÜ Hiiumaa Käsitööselt, investeeringu kaasfinantseering, 7500 eurot,

MTÜ Aerobike Cycling Agency, Hiiumaa Rattapädalavahetus, 1500 eurot,

MTÜ Hiiu Folk, muusikafestival Hiiu Folk, 3000 eurot, Kalana Saund OÜ, muusikafestival Kalana Saund Sõru sadamas, 3000 eurot,

MTÜ Kerema Kultuurikoda, Pühalepa muusikafestival, 3000 eurot,

MTÜ EELK Käina Martini kogudus, investeeringu kaasfinantseering, 1500 eurot

MTÜ Kärldla Kohvikutepäev, Hiiumaa kohvikutepäevad, 3000 eurot

MTÜ Hiiumaa orienteerujate klubi, Hiiumaa 58. karikavõistlus

MTÜde toetused Käina osavalla eelarvest
MTÜ Putkaste Külaselts, 930 eurot,
MTÜ Männamaa Külaselts, 550 eurot,
MTÜ Kaarel ja Leena, 86 eurot,
MTÜ Jaanika Jalgpallikool, 970 eurot,
Käina Spordiklubi, 890 eurot,
EELK Käina Kogudus, 1000 eurot,
Ühendus Kodukant Hiiumaa, 1000 eurot,
MTÜ Hiiukala, 800 eurot,
MTÜ Kuriste Haridusselts, 900 eurot,
EEKB Käina Kogudus, 500 eurot,
MTÜ Sõle Segajad, 500 eurot,
MTÜ Hiiu Hüljes, 500 eurot,
MTÜ Tuulte Tee, 150 eurot ja
MTÜ Iiu Kintsuviil, 490 eurot.

orienteerumises, 1000 eurot Hiiumaa Ralliklubi MTÜ, Hiiumaa Rahvaralli 2019, 1500 eurot Kauni Muusika MTÜ, muusikafestival Sõru Jazz, 1500

Vabadusvõitlejate ja represseeritute Hiiumaa Ühing, Eesti Vabadusvõitlejate Liidu vabariiklik kokkutulek Kärldas 900 eurot

MTÜ Hiiumaa Homecoming, Homecomingu festival, 1500 eurot,

MTÜ Sõru Merekooli Selts, Leader projekti kaasfinantseering: purjetamisõppe arendamiseks vajalik inventar, 1000 eurot.

Käina raamatukogusse on oodatud ka lemmikloomad

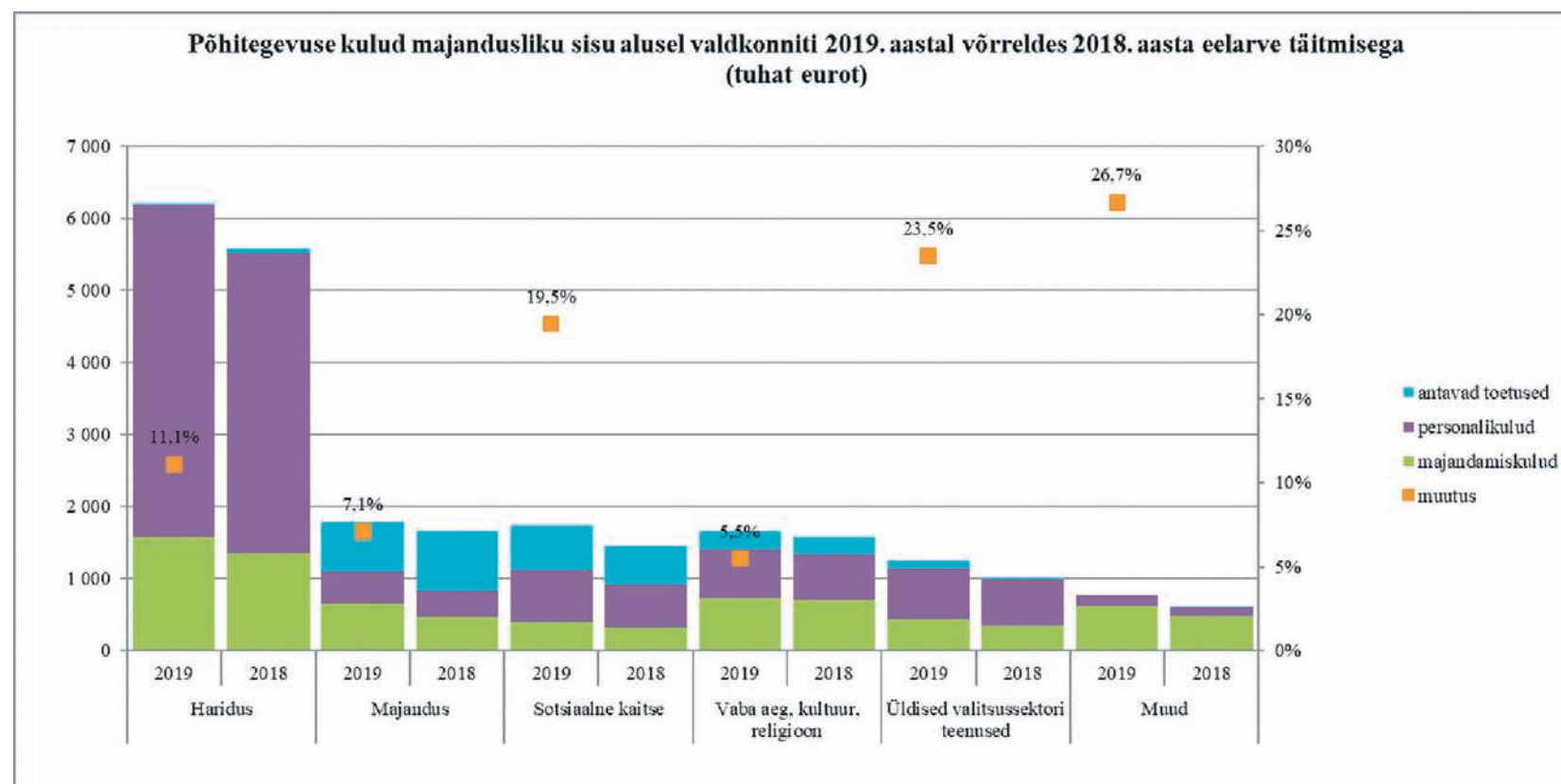
Märtsi algul pidas vallavalitsus istungi Käina osavallas, täpsemalt sealse vallamajaga samas hoones asuvas imetoredas ja hubases raamatukogus. Lisaks raamatukogu toredatele ruumidele ja raamatutele jääb silma ka üksel olev südantsoojendav silt – “Hästi käituvad koerad on teretulnud!”

Tegelikult on Käina Raamatukogu direktori Maili Uibo sõnul sinna oodatud lisaks koertele ka muud lemmikud, näiteks kassid või küülikud, kui nad teistele külastajatele ohtlikud ei ole. Kogu Käina raamatukogu personal suhtub lemmikutesse hästi ja vajadusel pakutakse loomadele ka kohapeal juua. Maili Uibo ise on suur loomasõber ja tema sõnul on külastajate neljakäpalisi sõpru käinud kõikides Hiiumaa raamatukogudes. Vallavalitsuse istungile eelnes ühine inforing Käina osavalla pere ja kohalike allasutuste juhtidega. Oma mõtteid jagasid spordikeskuse juht Hannes Maaselkooli direktor Joel Pulk ja lasteaia direktor Aire Nurk. Pärast istungit jalutasid vallavalitsuse liikmed lasteaeda, kus Aire tutvustas sealseid ruume ja tegemisi. Seejärel kohtusid vallavalitsuse liikmed Käina Huvi- ja Kultuurikeskus külastamisel direktori Ly Meldorfiga.

Väike-Paargu saab kevadel korda

Sel kevadel läheb remonti Rannapaargu juures olev jalakäijate sild ehk Väike-Paargu. Ehituse ajal tuleb tõenäoliselt ette olukordi, mil sealt läbi ei pääse. Tööde lõpptähtaeg on 30. aprill. Vabandame ebamugavuste pärast!

Tööde maksumus on 5580 eurot ja teostajaks FIE Madis Markus.

Hajaasustuse programm on avatud

Hajaasustuse programmi taotlusvoor on 2019. aastal avatud 11. märtsist 13. maini.

Riigi Tugiteenuste Keskuse programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ja aidata seeläbi kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades. Toetuse abil on võimalik välja ehitada veevärk ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme. Projektide teostumisse panustavad võrdselt nii riik, kohalik omavalitsus kui ka taotleja.

Maksimaalne toetus majapidamisele on 6500 eurot. Toetuse osakaal projekti maksumusest on maksimaalselt 67% ja omafinantseering vähemalt 33%.

Tingimused:

- Taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist hajaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine.
- Taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematult taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.
- Projektil võib olla ka kaastaotleja(id). Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi.
- Taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.
- Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ja projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2020.
- Toetust on võimalik taotleda kohalikust omavalitsusest, kes pakuvad taotlejale ka vajalikku informatsiooni meetme tingimuste kohta.

Toetatavad tegevused

- majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine,
- elamu heitvee nõuetekohase kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine,
- aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine,
- leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi rajamine (tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).

Taotlusi võtavad vastu kõik osavallavalitsused oma ruumides või e-posti teel. Taotluste vormid on olemas nii kohapeal kui ka leitavad Hiiumaa valla kodulehelt ja RTKi kodulehel.

Hajaasustuse programmi taotlusi võetakse tänavu vastu 11. märtsist 13. maini 2019 allkirjastatuna paberil või digitaalselt osavallavalitsuses üle Hiiumaa:

Emmaste osavallas: Joosep Niit emko@emmaste.ee

Kõrgessaare osavallas: Üllar Laid yllar.laid@hiiumaa.ee

Käina osavallas: Veronika Kaevandes veronika.kaevandes@hiiumaa.ee

Pühalepa osavallas: Reet Nisumaa reet.nisumaa@hiiumaa.ee

Terviseedenduse tunnustus jooksugrupile

Veebruari lõpus tunnustas tervise- ja tööminister Riina Sikkut Kadrioru kunstimuseumis toimunud pidulikust vastuvõtust eelmise aasta tegusamaid terviseedendajaid. Selle eesmärk on tõsta esile inimesi, kes panustavad rahvatervise valdkonna arendamisse ja terviseedendamisse.

Hiiumaalt sai autasu spordiklubi Hiiumaa jooksugrupp.

Jooksugrupp on hiidlaste tervise edendamisse panustanud mitmekülge ja laiapõhjalise tööga erinevate treeningute ning võistluste korraldamisel üle kogu Hiiumaa.

Lisaks jooksutreeningutele korraldatakse Hiiumaa maratoni ja teisi võistlusi nii jooksjatele, ratturitele kui ka suusatajatele. Muljetavaldav on loetelu jooksugrupi poolt tehtust: näiteks väljõusaal ja madalseiklusrada Kärddlas ning Paluküla terviserajal rajapikenduse ja -valgustuse rajamine. Sellel talvel katsetati kunstlumetootmist ja tehti suusarada Kärddla parki.

Tunnustust käis vastu võtmas jooksugrupi eestvedaja Alari Remmelg.

Palju õnne ja aitäh, et innustate hiidlast sportima!

Hiiu maakonna teenetemärgid: Hilja Hiimets, Aare Ernes ja Tiiu Valdma

Tänavu pälvisid Hiiu maakonna teenetemärgi Hilja Hiimets, Aare Ernes ja Tiiu Valdma.

Doktor Hilja Hiimets on aastakümneid töötanud Hiiumaal lastearsti ja nüüd perearstina perearstipraksises Kärddla Perearstid OÜ. Nii on ta olnud lastearst emadele ja nüüd nende lastele. Ta leiab alati võimaluse aidata patsiente isegi siis, kui nimekiri on lukus või on hästi kiire. Hilja panus Hiiumaa inimeste tervise parandamisse on hindamatu. Ta teeb oma tööd alati suure hoole ja pühendumisega, seda meie kõigi tervise hüvanguks.

Lisaks palgatööle on Hilja vabatahtlikuna aastaid juhtinud EELK Pühalepa Lauretsiuse Kogudust.

Tekstiilikunstnik Tiiu Valdma aastakümneid kestnud looming on seotud just Hiiumaaga. Pärast õpinguid kunstiinstituudis tekstiilikunsti erialal pöördus ta tagasi kodusaarele, kus ligemale 20 aastat töötas kudumite kujundajana endises teeninduskombinaadis. Viimased 25 aastat ja rohkemgi tegutseb Tiiu koos abikaasa Jüriiga perefirma vanas Vaemla villavabrikus.

Tiiu on oma töödega osalenud lugematul hulgal näitustel nii Hiiumaal kui kaugemal, tema kootud Hiiumaa motiividega kunstivaibad kaunistavad paljusid kodusid ja kontoreid. Veel enam on aga tema looming tuntud Hiiu Villa nime all. Tema disainitud ehtsast lambavillast kampsuneid,

Tiiu Valdma ja Hilja Hiimets

Foto: Harda Roosna.

veste, sokke, mütse ja kindaid teab kogu Eesti, suur osa Soomet ja ilmselt ka kogu ülejäänud maailm. Kahtlemata on Tiiu kogu oma loomeperioodi jooksul aidanud kujundada nii Hiiumaa käsitööd, andnud sellele uut inspiratsiooni ja tutvustanud Hiiumaad läbi oma tegevuse üle ilma.

Aare Ernes on oma ühiskondliku tegevuse ja kogukondliku mõlemisega eeskujuks kõigile. Eesti vabariigi taastamise algaastail võttis Aare enda kanda Emmaste valla ülesehitamise eestvedamise ja temast sai sõjajärgse Emmaste valla esimene vallavanem. Pärast riikliku päästetepoo sulgemist Emmastes on ta see mees, kes on seisnud selle eest, et ka lõuna ja ida Hiiumaa piirkonnas oleks tagatud õnnetusse sattunud

ligimese aitamine ja toekas tugi riiklikule päästeametile.

Aare suureks kireks on alati olnud meri ja kalapüük, tema eestvedamisel on rajatud Sõru ja Tärkma sadam, mis on mõlemad kujunenud piirkonna sümboliteks. Oma hobusekasvatusega Aare on üks suurimate kogemustega hobusekasvatajaid Hiiumaal.

Aare suur hobi on ka jahipidamine, mistõttu ta oli aastaid Emmaste jahiseltsi eestvedaja, mida juhtis ligi kaks aastakümnet. Aare püüdis alati otsida tasakaalu inimese ja looduse vahel. Kõigi nende tööde ja ettevõtmistega on Aare jätnud kindla jälje Hiiumaa ajalukku, kuigi need tööd pole ise jäänud ajalukku, vaid on olulised ja elujõulised täna ja ka homme.

Hiiumaa sai talimängudel 16. koha

Märtsi esimesel nädalavahetusel Lääne-Virumaal peetud omavalitsuste talimängudel saavutas Hiiumaa üldarvestuses 206 punktiga tubli 16. koha 50 osalenud omavalitsuse hulgas – kaheksa linna, 19 väiksemat ja 23 suuremat valda. Suuremate, üle 8000 elanikuga valdade seas saavutas Hiiumaa 10. koha.

Hiiumaa edukaim tiim oli kabevõistkond, mille liikmed Arvo ja Raivo Rist, Brigid-Ly Palkman, Tamor Tomson ning Triin Unt saavutasid üheskoos 5. koha 20st võistkonnast.

Edu saatis Hiiumaad ka juhtide jõuproovis. Individuaalsel võistlusel oli aladeks golf, ronimiseilnal ronimine ja õhupüssist täpsuslaskmine. Hiiumaad esindas vallavanem Reili Rand, kes tänu osavusele, aga ka konkurentide puudumisele saavutas suurte valdade naisjuhtide arvestuses esimese koha. Üldjärjestuses jäi ta napilt 3. kohale.

Lumelauasõidus esindasid Hiiumaad Triin Masing, Ahto Mast ja Boris Ljubtšenko. Triin saavutas naiste arvestuses 7. koha, Ahto meeste arvestuses 47. koha.

Rohkelt punkte sai Hiiumaa nii meeste kui naiste korvpallis. Meeste korvpallitiim kindlustas koha finaaltourniiril ehk 16 parima seas juba jaanuaris toimunud eelturniiril. Talimängudel saavutati lõpuks 8. koht. Meeskonda kuulusid Risto Merimaa, Jürgen Puuri, Fredi Raba, Ove-Kristjan Kallas, Leemet Käär, Heikki Pukk, Karl-Peeter Kangur, Martin Meeksa ja Priidu Koppel.

Ka naiste korvpallitiim sai 8. koha, küll 11 naiskonna arvestuses. Tiimi kuulusid Marika Koppel, Maria Reino, Kirsti Kerves, Külli Friedemann, Mariell Friedemann ja Ülle Paasoja.

Murdmaasuusatamises saavutas Hiiumaa võistkondlikult 27. koha 36st tiimist. Individuaalsõitudes võistlesid Maria ja Marta Eller ning Toomas Mast ja Alari Remmelg. Teatevõistlustel osalesid ka Liis Remmelg ja Siim Koolmeister. Naised saavutasid 3x2,5 km teatesõidus 26. koha 28st ja mehed 3x5km teatesõidus 27. koha 36st.

Ujumises esindas Hiiumaad Lauri Preimann, kes 100 m vabaujumises saavutas 15. koha ja üldarves-

tuses 21. koha.

Lauatennises jäi Hiiumaa 27. kohale. Tiimi kuulusid Janar Ignahhin, Märt Kesküla, Sirje Tatar, Karl-Markus Rool ja Viktoria Lohk.

Aitäh kõikidele sportlastele eeskujuliku saavutuse eest!

35. talimängud korraldas Eestimaa Spordiliit Jõud koostöös Kadrina vallavalitsuse ja Lääne-Virumaa Spordiliit-uga. Sisevõistlused toimusid Kadrina ja Rakvere spordihoonetes, murdmaasuusatamine Pariisi puhkeküla suusaradel ja mäesuusatamine ning lumelauasõit Kiviõli Seikluskeskuses.

Mängudel olid kavas murdmaasuusatamine, mäesuusatamine/lumelaud, juhtide võistlus, meeste ja naiste korvpall, lauatenis, male, kabe ning ujumine. Üldise paremusjärjestuse selgitamiseks liideti murdmaasuusatamise kohapunktidele viie parema spordiala punktid.

Hiiumaa võistkonna pani kokku Ülle Paasoja ja kaasa löödi kõikidel spordialadel peale male.

Elamuskeskuse Tuuletorn sisu loob Motor

Hiiumaale Käinasse ehitatava elamuskeskuse Tuuletorn ekspositsiooni loob produktsiooniettevõtte Motor, kes on loonud Eestis näiteks Lennusadamat, Teletorni ja Vabamu sisulahendused.

Seitsmeliikmeline komisjon hindas kahte esitatud pakkumist. Hindamiskomisjoni esimees Omar Jõpiselg ütles, et komisjoni töö oli keeruline, sest esitatud olid tugevad pakkumised, millest üks oli teisest napilt, aga siiski kindlalt parem. Jõpiselg lisas, et kaalukeeleks võidutöö puhul sai Hiiumaa hiidlaslik kajastamine: "Motor oli saanud paremini pihta Hiiumaa olemusele: Hiiumaa on väga merekeskne."

Ta avaldas heameelt, et juba peetud vestlustest on selgunud, et Eesti suurim ekspositsioonitootja võtab Tuuletorni sisu tootmist väga tõsiselt ning kaasab Hiiumaaga seotud loomeinimesi. Juba on selge, et projekti loovjuht ja elamuskeskuse lavastaja on Jaanus Rohumaa.

Motori, ärinimega OÜ Produktisioonigrupp juhatase liige Ott Sarapuu ütles, et ettevõtte meeskond on õnnelik, et saab Tuuletorni rajamises osaleda. "Samas tunneme ka selgelt vastutust, et see õnnestuks nii nagu on planeeritud. Usun, et meie pikaajalised kogemused on siin abiks," lisas Sarapuu. "Pean oluliseks, et kohalik kogukond tunneb, et see on nende nägu ja peegeldab Hiiumaad. Sestap oleme lahkesti valmis kuulama soovitusi ja nõuandeid."

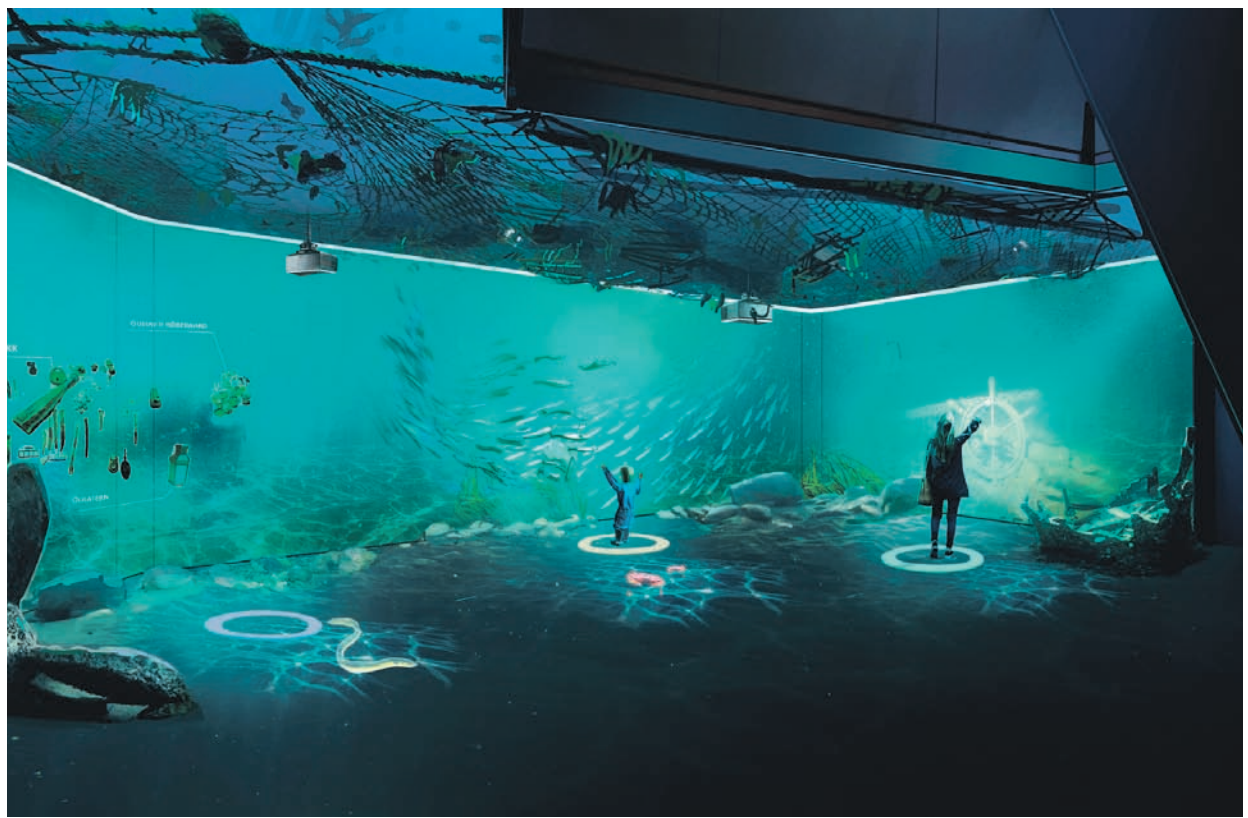
Käina Tuuletorni ekspositsiooni eesmärk on luua Hiiumaa ainulaadsust elamuslikult esitav atraktiivne, kvaliteetne ja mugav ajaveetmiskoht, mis suunab avastama ka teisi Hiiumaa turismiobjekte.

Aasta lõpuks Hiiumaal Käinas valmiva elamuskeskuse Tuuletorn ekspositsioon keskendub kolmele teemale: Hiiumaa loodus, ajalugu ja kohalik elav kul-

tuuripärand. Külastaja alustab teekonda Hiiumaa veealusest maailmast, milles õpib Hiiumaa tekkeloo, merekultuuri ja veealuse ajaloopärandi kohta. Rannikukorru tutvustab Hiiumaa mitmekesist loodust, vaatamisväärsusi ja külastusobjekte ning aitab külastajal paremini mõista traditsioonilist looduse ja merega ühes rütmist elamist. Hiidlaste lugude korrus pakub kohalikele samastumisrõõmu ja lustlike avastusi saare külastajatele. Ruumis keskendutakse hiidlaste kogukonnale, hiiu elutajule ja kultuuri ilmingutele nagu oma keel ja hiiu nali. Hiiumaa tunde korrus annab sõnajärje erinevatele inimestele, kes Hiiumaad ühel või teisel põhjusel ikka väisavad ning seda kohta väga eriliseks peavad, ning püüab läbi erinevate profiilide tabada Hiiumaa võlu olemust. Taevase Hiiumaa korrus on lõbus lustimisala lastele, kes saavad seal turnida, linnu kombel lennata ja erinevaid mängu proovida. Ekspositsiooni lõpetab tuulekella installatsioon terrassil koos suure suunaviitade postiga, mis julgustab külastajat Hiiumaad omal käel edasi avastama.

Majas asuv 23-meetrine ronimisein on visuaalselt kujundatud tuulekeerisena ja on sobilik eri võimekuse ja ambitsioonidega ronijatele – väike turnimisala sobib ka üsna väikestele lastele, samas kui suuremaid väljakutseid otsivad täiskasvanud ja teismelised saavad katsetada raskematel radadel ronimist.

Hiiumaa elamuskeskus Tuuletorn on aastaringsest külastajatele avatud peresõbralik, elamuslik ja harivat meelelahutust pakkuv ning Hiiumaad tutvustav terviklik turismiatraktsioon, mis asub kuuendal korrusel 700 ruutmeetril. Projekti maksumus kokku on 2 857 152 eurot, millest EASi toetus on 854 394 eurot. Elamuskeskuse ehitusliku põhiprojekti koostas projekteerimisettevõtte OÜ Esplan, arhitektuurilised lahendused Architect 11 arhitektid. Tuuletorni ehitab AS Eston Ehitus.

Tuuletorni külastaja alustab teekonda Hiiumaa veealusest maailmast.

Taevase Hiiumaa korrus on lõbus lustimisala lastele.

Kärdla otsib põhikooli uuele hoonele arhitektuurilahendust

Hiiumaa vallavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga kuulutas välja arhitektuurivõistluse Kärdlasse kavandatava uue põhikooli hoone ideekavandi leidmiseks. Milline hakkab uus koolihoone välja nägema, selgub juuni alguses.

Praegu krundil paiknev olemasolev põhikoolihoone on ühenduses kõrval oleva riigigümnaasiumi, võimla, söökla ning muinsuskaitsealuse muusikakooliga. Ideekonkursi eesmärgiks on leida parim kavand Kärdla põhikooli uue õppehoone rajamiseks, kuna olemasolev hoone ei vasta tänapäevastele vajadustele ning

see lammutatakse koos söökla osaga.

Hiiumaa vallavanem Reili Rand ütles, et Kärdlasse uue koolihoone ehitamine on vajalik pakkumaks noortele inspireerivat keskkonda. „Kaasaegne koolihoone peab toetama tänapäevast õpetamist ja õppimist ning looma toetavad tingimused koostööks,” sõnas Rand. Ta lisas, et uus loodav hoone on energiatõhus, võimaldab ruumi paremini kasutada ja on ka senisest säästlikum üleval pidada.

Uus põhikoolihoone ja selle ümber tekkiv avalik linnaruum peavad olema arhitektuurselt kõrgetasemelised ja arvestama kaasaegsete nõudmistega koolikeskkonnale. Hoone peab

soodustama erinevate õppetegevuste läbiviimist, kaasaegsete õppemetoodikate kasutuselevõttu ning paindlikke õppimis- ja suhtluskeskkondade loomist. Materjalikasutuses oodatakse esivalikuks puitu. Uus põhikoolihoone ja seda ümbritsev avalik ruum peavad toetama õppija sotsiaalset ja individuaalset arengut ning järgima liikuma kutsuva kooli põhimõtteid.

„Hiiumaal on heaks tavaks saanud korraldada avalikus kasutuses hoonete projektide leidmiseks arhitektuurivõistlus. Mitme võistleva arhitektuurse lahenduse vahel valides leiame kindlasti kvaliteetsema idee kui näiteks pelgalt odavpakkumise hankega. Siinkohal on mul üleskutse kõigile omavalitsustele minna üle

kvaliteedipõhistele hangetele, kuna elu on liiga lühike, et seda vähempakkumiste peale raisata,” kommenteeris Eesti Arhitektide Liidu asepresident ja võistluste töögrupi juht Kalle Komissarov. Võistlustööde esitamise tähtaeg on 16. mai ning võidulahendus selgub juuni alguses.

Hiiumaa arengustrateegia 2020+ näeb ette, et saare elanike arvu senine kahanemine asendub kasvuga ning Hiiumaa valla arengukava järgi elab aastaks 2022 vallas umbes 10 000 elanikku. Kärdla põhikooli uus hoone on planeeritud 340 õpilasele (sh 16 erivajadusega õpilast) ja 60 töötajale, kellest 33 on õpetajad. Koolis on 2 paralleelklassi 18 õpilasega klassis.

Võistluse auhinnafond on kokku 23 000 eurot, sellest esimese koha preemia suurus 9000 eurot. Projekti toetatakse meetme „Koolivõrgu korrastamine” alategevuse „Põhikoolivõrgu korrastamine perioodil 2014–2020” investeringute kava ettepanekute nimekirja alusel.

Võistlustingimused on leitavad riigihangete registrist viitenumbriga 205886 veebiaadressil riigihanked.riik.ee

Arhitektuurivõistluse parimad valivas žüriis on Hiiumaa esindajatenä Hiiumaa vallavanem Reili Rand, valla arhitekt Kaire Nõmm ning Eesti Arhitektide Liidu esindajatena arhitektid Peeter Loo, Ilmar Truverk ja Eve Komp, nende varuliige on Ivar Lubjak.

Praamid kevadises graafikus

Alates 1. aprillist alustab TS Laevad Hiiumaa ja mandri vahel teenindamist kuue reisi graafikus, st ühest sadamast on ühel päeval väljumisi vähemalt kuus. Seetõttu muutuvad ka mõningad busside ajad, vt lisa kõrvalloost.

Riik on Hiiumaa liinile reise tellinud sama palju kui eelmisel aastal – 5360. Seega ka sõiduplaanid on üldjoontes samad.

Reisijapileteid saab osta lisaks veebilehele ka telefoni teel. Helistades soovitud pileti numbrile, saadetakse pileti SMSiga. Pileti hind lisandub telefoniarvele. Teenuse kasutamiseks piisab tavaliselt nn nuppudega telefonist – ei ole vaja nutitelefoni ega äppi. Number, kuhu helistada, sõltub sadamast, kust reisi alustatakse ja pileti liigist. Näiteks Heltermaalt Rohukülla püsielaniku pileti ostmiseks tuleb valida number 880 4016, sooduspiletiks (nt õpilane või üliõpilane) 880 4015, täispiletiks 880 4014, tasuta pileti 880 4017. Rohukülast reisija püsielaniku pileti ostmiseks piisab helistamisest numbrile 880 4007, sooduspileti jaoks 880 4006, täispiletiks 880 4005. Täpsem info nii telefoninumbrist kui ka teenusest saab helistades kell 8-20 TS Laevade infotelefonile 618 1310. Nimetatud telefoninumbri on saadaval ka sadamahoonetes ja bussijuhtide käes.

Algas talgute kirjapanek 4. mai talgupäevaks

Teeme Ära talgupäeva meeskond kuulutas alanuks tänavuse talgukevade, mis kulmineerub maikuu esimesel laupäeval, 4. mail peetava üle-eestilise talgupäevaga. Koostöös Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusega on sel kevadel üks üleskute korradada oma kodukandis laulu- ja tantsupeo tuletöökonnale jäävaid kultuuriväärtuslikke paiku. Töid ja tegemisi mahub aga talgupäeva taas väga erinevaid. Muuhulgas kutsutakse eestimaalasi kaasa lööma õueraamatukogude meisterdamise algatuses ning osalema nurmenukutalgutel, mille eesmärgiks on aidata Tartu ülikooli teadlastel hinnata meie looduse liigirikkust ja seisukorda. Kõiki talgud saab kirja panna talguveebis www.teemeara.ee. Juba on Hiiumaalt kirja pandud kolmed talgud.

Kõik talgujuhid, kes on oma talgud üles tähendanud talguveebi, saavad talgute ettevalmistamise hõlbustamiseks ka tänavu talgute stardipaketi, mille laialivedu algab 4. aprillil. Hiiumaal registreeritud talgute korraldajad saavad jäätmeid Hiiumaa prügilasse tasuta ära anda. Talgupäeval on endiselt teretulnud kõik talgud, mis vajavad abikäsi ja õnnestuvad kõige paremini ühisel jõul.

Talgupäeva korraldavad Eestimaa Looduse Fond, Eesti Külaliikumine Kodukant ja nende ümber koondunud võrgustik. Partneritena lõövad kaasa Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Tamrex, H&M, Vizeum, Omniva, Tele2, Nordic Hotel Forum, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA jt.

Teeme Ära talgupäev on kümnete tuhandete eestimaalaste igakevadine suursündmus, et tulla kokku ja teha üheskoos ära kodupaiga kõige vajalikumad tööd. 2018. aastal korraldati üle Eesti kokku 2177 talgut, millest võttis osa 53 128 inimest ehk 4% eestimaalastest. Teeme Ära! Talgute koordinaatorina Hiiumaal jätkab Ester Tammis.

Jausa vesiveski ajalootalgud.

Muudatused bussiliikluses 1. aprillist

Liin 625 väljumisega reedeti Käinast 17.50 ja Heltermaalt 18.25 – jääb käigust ära.

Liin 627 väljumisega Käina koolist 17.04 on käigus E–N, reedeti sõidab liin 633A väljumisega Käinast 17.45.

Liin 629 sõidab järgnevalt:

E–R: Kärkla 15.05, Käina 15.30, Mäeltse 15.35, Kaasiku 15.43, saabub Suuremõisas 15.53 ja väljub Käina poole tagasi 16.17, jõudes Käinasse 16.30

L Kärkla 15.05, Käina 15.30, saabub Suuremõisas 15.43 ja väljub Käina poole tagasi 16.17, jõudes Käinasse 16.30.

P Kärkla 15.05, Käina 15.30, Suuremõisa 15.43, saabub Heltermaale 15.50 ja väljub Käina poole tagasi 16.10, jõudes Käinasse 16.30.

E–P Käina 16.50, Suuremõisa 17.05, saabub Heltermaale 17.11 ja väljub 17.23, Suuremõisa 17.30, Kärkla 17.55.

NB! Kl 16 väljuvalt Rohuküla–Heltermaa laevalt tulevad reisijad saavad E–N sõita liiniga 629 Suuremõisa, kust väljub 17.30 liini 646 buss Käinasse ja Käinast on võimalik liiniga 657 edasi sõita Emmaste–Tohvi–Nurste suunal.

Liin 631 väljub igapäevaselt Kärklast taas 10.40, Heltermaalt 11.25, Käinast 11.45 ja jõuab Kärklasse 12.07.

Liin 633A väljumine Kärklast 15.18 on käigus E–R, L ja P jääb ära. Väljumine Kärklast 16.40 on käigus reedeti, Heltermaalt väljub 17.23, Käinast 17.45 ja sõidab kuni Männamaani, edasi vastavalt reisijate olemasolule.

Liin 636 väljumised esmaspäevast neljapäevani jäävad samaks. Reedeti tuleb buss Heltermaalt tagasi taas 18.50 ja jõuab Kärklasse 19.20.

Liin 638 – jääb ära Lassile sissesõit kell 17.07.

Liin 639 sõidab L, P ja riigipühadel Kärklast 16.40, Heltermaa 17.23, Käina 17.45, Aadma 18.01, Käina 18.15 ja jõuab Kärklasse 18.40. Nõudmisel on võimalik sõita ka Lelu peatusesse (17.59), sel juhul hilineb buss järgmistesse peatustesse kuni 5 minutit.

Liin 641 väljumistel Kärklast kell 12.35 ja 19.25 (R, P) sõidab buss reisijate olemasolul või ettetellimisel ka Viiri–Tohvi–Viiri lõigu peatustesse. Nõudepeatus(t)e läbimisel hilineb alates Metsalauka peatusest kuni 10 minutit.

Liini 642 reedeti kell 21.20 Kärklast väljuv buss väljub 5 minutit varem – 21.15 ja jõuab Heltermaale 21.45. Tagasi tuleb buss Heltermaalt 21.50 ja jõuab Kärklasse 22.20.

Liin 646 Käinast Kassariisse väljub E–N 17.05 ja R 17.45.

Liin 651 hommikul 6.15 Kalanast ja EKNRL 15.20 Kärklast väljuvad bussid sõidavad Kidaste külast läbi mööda kruusateed vaid reisijate olemasolul bussi või ettetellimisel. Nõudluse puudumisel sõidab buss otse mööda asfaltteed.

Liin 656 (kaugliini 702 jätk) väljub E–L Kärklast 12.10 ja Luidjalt 15.50. Pühapäeviti sõidab kaugliin 705: Kärklast 11.55 ja Luidjalt 15.50.

Järgmised bussiliikluse muudatused tulevad 1. juunist, kui kaugliinide sõiduplaan muutub suviseks, ja seejärel 12. juunist, mil suveks jäävad ära mõningad nn kooliliinid.

Näpunäiteid bussisõitudeks

Hiiu maakonnaliine teenindab alates 1. jaanuarist 2019 AS GoBus, leping kehtib kuni 31. detsembrini 2021. Bussijuhtideks on valdavalt Hansa Bussiliinidest tuttavad bussijuhid. GoBusi Hiiumaa esindus asub Kärkla bussi-jaamas. Täpsem info ja nõudeliini tellimine kell 7–21 telefonil 517 8592. Kärkla bussi-jaama telefon 463 1188. Maakonna avalikel bussiliinidel sõit on reisijale tasuta.

Kuidas tunda ära tasuta bussi?

Tasuta bussidel on esiaknal silt „TASUTA“. Bussi sisenedes tuleb jälgida, kas on tegemist maakonnaliiniga, mis on tasuta – nt lennujaama liin nr 656, või kommertsalustel toimiva kaugliiniga, kus tuleb pileti raha eest lunastada – liinid nr 870, 702, 703 ja 704.

Maakonnaliini bussis tasuta sõitmise õigus tekib valideerimiskaardi registreerimisel või tasuta pileti saamisega. Võimalusel palume kasutada valideerimiskaarte, kuna sel juhul läheb bussis sõiduõiguse vormistamine kiiremini ja loodust säästvamalt.

Mida teha valideerimiskaardiga?

Bussi sisenedes öelge bussijuhi peatus, kuhu soovite reisida. Bus-

sijuhi juures on validaator, mille juures tuleb valideerimiskaarti viibutada, tehes seda pärast seda, kui bussijuht on sihtkoha süsteemi sisestanud. Kui valideerimiskaarti ei ole kaasas, siis sõitmata ei jää – bussijuht annab paberil pileti.

Palume meele pidada, et paberipileti on vaja hoida alles reisi lõpuni. Valideerimata sõit ja paberil pileti puudumine loetakse pileti sõitmiseks. Kui kaart kaob, aga bussisõite on tihti, siis soovime uue kaardi osta.

Kust saab valideerimiskaarti Hiiumaal osta?

Kaarte saab osta bussijuhtidelt, Selveri infoletist, kõigist Hiiumaa Coop kauplustest, bussi-jaamast ja postimajast. Kaart maksab 2 eurot.

Müügil olevad valideerimiskaardid võivad väljanägemiselt ja värvilt erineda, aga tasuta bussides kasutamiseks sobivad nad kõik, ka Tallinna ühiskaart ehk nn roheline kaart.

Kas valideerimiskaarti on vaja isikustada?

Valideerimiskaarte maakonnaliinidel sõiduks isikustama ei pea. Küll aga on soovitatav kaart reisija isikukoodiga siduda ehk isikus-

tada juhul, kui reisija soovib kasutada ka tasulisi busse, nt GoBusi kaugliine. Isikustada saab www.pilet.ee keskkonnas. See annab võimaluse kasutada sama kaarti pileti eest tasumisel (juhul, kui kaardile on eelnevalt raha kantud) ja ka teatud soodustusi – näiteks GoBusi pileti on taolise kaardiga ostes 5% soodsama hinnaga.

Kust saada teavet busside sõiduplaanidest?

Rohkem infot busside sõiduplaanide kohta saab tööpäeviti kell 8–17 Hansa Bussiliinide Kärkla kontorit, tel 452 8950 ja Kärkla bussi-jaamast, tel 463 1188.

Busside sõiduplaanid leiab valla veebilehelt vald.hiiumaa.ee/bussid ja maakonnaportaalist www.hiiumaa.ee/transport/

Bussisõidu soovi korral soovime kellaaegades veenduda reisiplaneerijana toimivas portaalis www.peatus.ee, kuna riigipühadest, koolivaheaegadest jmt tulenevalt on vahel vaja väljumisi ajutiselt muuta.

NB! Bussides palume kinnitada turvavööd.

Hiiumaa vallavalitsus soovib sujuvaid bussisõite!

Kiire interneti võrgu ehitus algab tuleval aastal

Elektrilevi kiire interneti võrgu ehitus on jõudnud projekteerimise faasi. Äsja lõppesid projekteerimishanked, mille alusel leidis Elektrilevi selleks aastaks projekteerijad ligikaudu 500 kilomeetri sideliinide ehitamiseks ja esimestes piirkondades peaks kiire interneti võrgu ehitus algama mais. Hiiumaale jõuab võrguehitus eelduste kohaselt 2020. aastal.

Elektrilevi sidevõrgu ehituse juht Mario Vee ütles, et Hiiumaal toimub käesoleval aastal võrkude planeerimine, kus võetakse arvesse ka juba laekunud võrguga liitumise sooviavaldusi. Elektrilevi loodab Hiiumaal võrgu ehituseni jõuda 2020. aastal.

„Liitumisvõimalust tahame klientidele pakkuda sel hetkel, kui saame täpselt öelda, millal võrk valmis saab. Me ei sõlmi lepinguid ennatlikult ja raha ette ei küsi,“ ütles Elektrilevi sideteenuste juht Oliver Ruus. „Seni on kõigil võimalik Elektrilevi kodulehel esitada sooviavaldus kiire interneti võrguga liitumiseks. Anname esmajärjekorras sooviavalduse esitanud inimestele teada liitumisvõimalusest, kui hakkame piirkonnas võrku ehitama. Ühtlasi suurendab sooviavalduse esitamine võimalust, et konkreetse majani ka jõuame,“ lisas ta.

Sooviavalduse Elektrilevi kiire interneti võrguga liitumiseks saab esitada aadressil elektrilevi.ee/kiireinternet

„Oleme Hiiumaal alates eelmise aasta suvest kogunud sooviavaldusi kiire interneti võrguga liitumiseks ja teeme koostööd ka Hiiumaa omavalitsusega, et juba varem Hiiumaal kaardistatud sooviavaldused jõuaksid meieni, et saaksime neid projektis kasutada,“ ütles Ruus.

Hiiumaalt on viimastel andmetel tulnud kokku 628 sooviavaldust kiire interneti võrguga liitumiseks. Elektrilevi soovib aastaks 2023 Hiiumaal kiire interneti võrku ühendada ligikaudu 1300 majapidamist, kus täna kvaliteetne interneti püsiühendus puudub.

Elektrilevi tahab viie aasta jooksul Eestis kiire interneti võrku ühendada ligikaudu 100 000 hoonet ja viia valguskaabli tehnoloogial põhineva sidevõrgu kõikidesse Eesti maakondadesse. Avatud ehk operaatorineutraalse võrgu kaudu saavad internetiteenust osutada võrdsetel tingimustel kõik sideoperaatorid. „Esimene aasta on uue mudeli käimasaamise aasta – järgmistel aastatel on kavas ehitustempot suurendada. Nii tegime ka hanked varuga arvestades, et intensiivse projekti käigus ei pruugi kõik projektid lõpuks kiiresti vajalikke kooskõlastusi saada ja kohe ehituseni jõuda – projekteerime teadlikult rohkem kui on valmishitamise

eesmärgid,“ selgitas Vee.

Ta rõhutas, et sidevõrgu ehitamise võtmekohaks on koostöö nii kohalike omavalitsuste kui ka maaomanikega, kelle valdusi sidevõrk läbima hakkab. „Kuna me paigaldame valguskaabli valdavalt õhuliinina olemasolevatele elektrimastidele, siis paljude maaomanike jaoks on ainsaks muutuseks see, et nende maal asuvate mastide vahel on üks juhe lisaks. Kuid osal juhtudest tuleb meil rajada ka täiesti uus trass, mis nõuab kasutusõiguse sõlmimist maaomanikuga,“ ütles Vee ja avaldas lootust maaomanike mõistvale suhtumisele. „Teavitame kõiki asjaosalisi ette ja püüame otsida võimaluste piires kompromisse, kuid kindlasti mängib sujuv koostöö kõikide osapooltega olulist rolli selles, et jõuaksime viie aastaga kiire interneti võrgu tuua võimalikult paljude inimesteni,“ sõnas Vee.

2019. aastal on ehitusplaani võetud need piirkonnad, kus tulenevalt elektrivõrgu parameetritest on võimalik ehitust kiiremini ja soodsamalt korraldada, samuti on arvestatud sooviavalduste hulka.

Elektrilevi on suurim võrguettevõtte Eestis, hallates ligikaudu 60 000 kilomeetrit elektriliini ja 24 000 alajaama. Lisaks haldab Elektrilevi tänavavalgustusvõrku Tallinnas ja Tartus ning ehitab kiire interneti võrku üle Eesti.

Suuremõisa – Hiiumaa külastusvärav

Hiiumaa ametikooli eestvedamisel ja koostöös vallaga toimus 12. märtsil seminar eesmärgiga arutada ja õppida teistelt, kuidas ja mida veel rohkem ette võtta, et Suuremõisa oleks tõepoolest Hiiumaa külastusvärav oma lossikompleksi, kiriku ja imelise loodusega. Mida uut moodi teha, et Suuremõisa mõisakompleks oleks atraktiivne külastus-, õppimis- ja ettevõtluspiirkond Hiiumaal?

Praegu täidab Hiiumaa ametikool ka külastuskeskuse ülesandeid. Ametikooli ja omavalitsuse valdustest on saanud renoveeritud avalik ruum, mis pakub laiemat huvi ning kasutusvõimalusi. Suuremõisa on ka hiidlaste jaoks taasavastatud sündmuste paik.

Ametikooli eesmärk on käivitada mõisakompleksi tervikliku majandusüksusena nii, et koolil oleks võimalik pakkuda õpet ja praktikat parimal võimalikul viisil kooli lähedal. Selleks on vaja ettevõtjatele leida ning pakkuda sobivaid ruume ja tegevuskohti sündmuste läbiviimiseks. Seda kõike lootuses, et tekib sünergiline koostöö ametikooli ja ettevõtjate vahel.

Kuidas muuta traditsioonilist lähenemist, et mõisahooned võrdubki kool? Ideaalis ei pea kool muret tundma turismi ja teenuste arendamise eest. Kes siis peaks?

Seminari tulemusena tõdeti, et nii, nagu valla arengukavasse kirja sai, tuleb ellu kutsuda asutuste ja organisatsioonide ülene sihtasutus, mis tegeleks kogu Suuremõisa kompleksi majandamise ja arendamisega, tuginedes tihedale koostööle koolide, kohaliku omavalitsuse, turismiasjaliste, mittetulundusühingute ja ettevõtjatega.

Seda eesmärki toetasid seminarile kutsutud külalisesinejad Ulla-Maia Timmo Mooste Mõisa Sihtasutusest, Jaanus Kiili Vaimõisa omanikuna ja Meelis Mereküla haridus- ja teadusministeeriumi kutseharidusosakonnast.

Jaanus Kiili soovitas moodustada mõisa majandamiseks tugeva kohaliku meeskonna koos heade nõustajatega ning arvestada, et igal mõisakompleksil on oma ja ainulaadne jätkusuutlikkuse mudel.

Aivi Telvik

valla arenguspetsialist

Argo Nars Photography

Mitmekesisuse päev leiab tee Hiiumaale

17. aprillil tähistatakse Eestis juba viiendat korda mitmekesisuse päeva. Mitmekesisuse päev pöörab tähelepanu iga inimese tähtsusele ja erakordsusele organisatsioonides ja ühiskonnas laiemalt – kõigele sellele, mis meid erinevaks teeb ja ühte seob. Mitmekesisuse päeva tähistatakse üle Eesti kollektiivides ning söögikohad pakuvad päeva raames mitmekesisuse eripakkumisi. Teiste hulgas võtab tähistamisest osa Kärkla keskvaljakul itaalia maitseid pakuv Mamma Mia. Peremees Michele Parucci sõnul oli osalemine loomulik: „Tähistame seda toredat päeva, kuna hindame kõrgelt mitmekesisust nii meie menüüs kui ka kollektiivis ning soovime seda ka kõigi teistega jagada.“ Niisiis polegi muud kui 17. aprillil sammud Keskvaljakule seada!

Mitmekesisuse päeva korraldavad Eesti inimõiguste keskus ja ligi sada Eesti mitmekesisuse kokkuleppega liitunud organisatsiooni, sh Swedbank, Töötukassa, Omniva jt. Vaata mitmekesisus.ee või Mitmekesisuse päeva Facebookist.

Liina Rajaveer

mitmekesisuse päeva projektijuht

Oma vara kaitsmiseks saab palju ise teha

Varastamist on mitu liiki. Täna räägime vargustest, mida saame enda kaitseks ise ära hoida. Hetkel on Hiiumaal sagenenud vargused üleriie taskutest.

Üleriideid on jäetud avalikku ruumi – näiteks kooli, kultuurikeskuse jne garderoobi ning nende taskutesse on jäetud erinevaid asju, mis kellelegi on tundunud ahvatlev. Kui vargal on ühel korral vedanud ja ta on hea saagi saanud, siis ta tavaliselt kordab oma tegu, et saada veel rohkem. Seda olukorda saab kergesti ära hoida tehes oma üleriie taskud tühjaks.

Samamoodi saab kaitsta enda sõiduvahendit. Hiiumaal on kombeks autodel uksed lahti jätta ning tihti jäetakse autole ka võtmed ette, et need oleks ikka õiges kohas, kui uuesti autosse istutakse ja sõitma minnakse. Tihti näeme ka poe ees autosid, mis töötavad, kuid inimesed on läinud sisseoste tegema. Mandril ei tuleks selline käitumine kindlasti kõne allagi, meil on see aga üsna tavaline. Kuid ka meil on olukordi, kus seda kurjasti

ära kasutatakse – kas liigutakse autoga ühest kohast teise või varastatakse autost asjad.

Tihti on inimestel lahti ka kodu uksed, sest puudub kogemus, et keegi tuleks võõrasse majja ning võtaks teiste asju. Vahel see aga nii juhtub – kasutatakse ära teise headust ja lahkust, varastades teise inimese tagant. On ka juhtumeid, kui võetakse naabri külmkapist süüa ning kui korteriomaniiku koju tuleb, avastab ta eest tühjema külmkapi. Hea, kui kaduma ei ole läinud midagi väärtuslikumat. Tihti ei jõua info nendest juhtumitest politseini, kuid ebamugavad on nad inimesele ikkagi, seega tasub hoida oma kodu uksed lukus.

Vähene kaubavalik meie saarel soodustab internetikaubandust. Palju pakutakse võimalust osta interneti kaudu. Müügiikeskkondade soodne ja suur kaubavalik kutsub ostma. Siiski on palju neid juhtumeid, kui raha kantakse müüjale, kuid kaupa vastu ei saada. Kui need ostud on toimunud Eestis, siis saab politsei aidata süüdlast leida ja teda karistada. Samas on neid olukordi võimalik ka ära hoida – näiteks saab alati

müüja nime eelnevalt guugelda. Kui tegemist on petturiga, siis tavaliselt see ka sealt välja tuleb. Turvaliste müüjate puhul tuleb samuti interneti otsingumootoritest välja nende taust, sest neid kiidetakse avalikult. Kui on mingigi kahtlus müüja osas, siis tasub tehing pooleli jätta.

On juhtumeid, kus välismaalt tuleb kiri e-posti aadressile, mis teatab, et olete saanud päranduse. Selle kättesaamiseks peab aga kandma raha üle välismaisele kontole. Põhjenduseks tuuakse erinevaid asju, näiteks on vaja maksta advokaadile, kes selle pärandusega tegeleb. Paraku ei ole need pea kunagi seotud asjaoluga, et keegi päriselt päranduse oleks saanud. Kui teil välisriigis sugulast ei ole, siis ärge reageerige sellistele kirjadele, sest need on saadetud raha väljapetmiseks ja päriselt seda pärandust olemas ei ole.

Hoidke oma vara ja andke oma panus, et iseennast kaitsta varaste ja petturite eest!

Helle-Triin Nisumaa
piirkonnapolitseinik

Omasteholdaja – ära jää üksi!

Hiiumaal tegutseb omasteholdajate tugigrupp alates 2011. aasta veebruarist. Koos käiakse üks kord kuus, kuu viimasel neljapäeval kell 15–17 Hiiumaa sotsiaalkeskuse tegevustoas Kärldas Kõrgessaare mnt 2.

Kohale tulevad need, kellel on sel korral huvi ja võimalik. Aasta alguses teeme plaanid edaspidiseks: mis teemad on huvipakkuvad, milliseid põnevaid oskusi on soov juurde saada. Juba mitu aastat oleme leidnud võimalused avastada Hiiumaad ja ekskursioonid mandrile on muutunud kahepäevasteks!

Hea omasteholdaja, kes sa hooldad oma pereliiget või sugulast või kedagi teist ja tunned, et oleks vaja ... et oleks vaja natukenegi tuge, teadmisi, pisutki aega, et korraks muremõtted kaugemale jätta... anna endast julgelt märku. Helista mulle, kirjuta. Saame teada, kui palju meid üldse on ja mis on kõige raskem. Siis same ka lahendusi otsima hakata. Ära jää üksi oma raskustega!

Minu telefon on 508 8164 ja
meiliaadress raili@sotsiaalkeskus.ee

Raili Mägi
omasteholduse spetsialist

Erivajadustega inimesed saavad ka sel aastal kodusid kohandada

Ka sel aastal on Hiiumaa valla erivajadusega elanikel võimalik taotleda oma eluruumi kohandamist. Eluruumi kohandamist saate taotleda, kui Teil on tuvastatud puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse mõistes puude raskusaste ja sellekohane kehtiv otsus.

Eluruumi kohandamist on planeeritud seitsmele Hiiumaa puudega elanikule.

Taotluses peab olema kirjas:

- Taotleja nimi, isikukood, kontaktandmed;
- Taotleja esindaja nimi, isikukood, kontaktandmed, esindusõiguse alus;
- Kohandatava eluruumi andmed: aadress ja kasutamise alus (leping, omand, kaasomand);
- Eluruumi omaniku või kõigi kaasomanike või korteriühistu nõusolek kohandamise tegemise kohta;
- Eluruumi kohandamise eesmärk (liikuvusega seotud toimingute, hügieenitoimingute või köögitoimingute parandamiseks) ja selgitus;
- Kohandamise liik (platvormtöstuki paigaldus, laetöstuki paigaldus, ukse automaatika paigaldus, vaheplatvormita kaldtee rajamine, hoone väliskuse ava kohandus, korteri väliskuse ava kohandus, siseukse ava kohandus, uksekünnise paigaldus, lävepakuta ukseava kohandus, tualettruumi (st pesemisruumi ja WC ühes ruumis või pesemisruumi) kohandus, WC-ruumi kohandus, inva-WC-poti paigaldus, käsipuude paigaldus, muu).

Taotluse esitamisega kinnitab taotleja, et:

- kohandatav eluruum on tema rahvastikujärgne ja tegelik elukoht ning asub Hiiumaa valla haldusterritooriumil;
- eluruum on aastaringelt tema elukoht;
- lubab töödelda oma andmeid mahus, mis on vajalikud taotluse menetlemiseks;
- on esitanud tõesed andmed.

Koos taotlusega esitatakse:

1. koopia taotleja isikut tõendavast dokumendist;
2. koopia esindaja isikut tõendavast dokumendist;
3. koopia esindusõigust tõendavast dokumendist (kohtumäärus, volikiri);
4. eluruumi omaniku või kõigi kaasomanike või korteriühistu kirjalik nõusolek kohandamise tegemise kohta, kui taotleja ei ole eluruumi ainuomanik või kohandatakse kaasomanike ühiskasutuses olevaid ruume.

Täiendavat infot eluruumi kohandamise taotlemise kohta saab küsida Hiiumaa vallavalitsuse sotsiaalosakonnast telefonidel 463 6095, 5886 6308 või kairi.priit@hiiumaa.ee.

Taotlusvormid on leitavad valla veebilehel vald.hiiumaa.ee

Taotlus koos lisadokumentidega tuleb esitada ajavahemikul 11. märtsist 18. aprillini digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressil kairi.priit@hiiumaa.ee või paber kandjal posti teel aadressil Keskväljak 5a, 92413 Kärldla, Hiiumaa vald. Samuti võtavad igas Hiiumaa osavallas kohapeal taotlusi vastu sotsiaaltöötajad.

Toetust saab taotleda, sest Hiiumaa vallavalitsus osaleb ka sel aastal ESFi meetmes „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“.

Ohvriabi kriisitelefoni pakub tuge

Sellest aastast alustas tööd üleriigiline ja tasuta ohvriabi kriisitelefoni 116 006 ja nõustamisteenus veebilehel www.palunabi.ee, kust saab ööpäevaringelt nõu ja abi eesti, vene ja inglise keeles. Lisaks on aga igas maakonnas ka tööl ohvriabi-töötaja, kes saab pakkuda põhjalikumalt ja personaalsemat nõustamist.

Tihti ei pöördu inimesed pärast vägivalda või muud halba kohtlemist abi saamiseks politsei poole või ei mõista, et see, kuidas nendega käitutakse, on tegelikkuses vale või keelatud. Lisaks võib abi küsimiseni jõudmine võtta aastaid, sest ohvriga käivad kaasas häbi, süütunne või hirm. Selleks, et ükski inimene ei peaks enda murega üksi jääma, on abiks nõustajad 116 006 telefonilt ja palunabi.ee veebilehelt. Ohvriabi kriisitelefoni on mõeldud kõigile, kes tunnevad, et on sattunud olukorda, kus nad on kannatajad – on siis tegemist füüsilise, majandusliku, vaimse või seksuaalse vägivaldaga või hoopis hooletuse või halva kohtlemise ohvriks langemisega. Samuti saavad kriisitelefoni abi inimesed, kes on kuritegevuse või õnnetusjuhtumi tõttu lähedase kaotanud.

Ohvriabi kriisitelefoni vastavad vastava hariduse ja ettevalmistusega inimesed, kes töötavad oma kodus eri piirkondades üle Eesti. Et sellist teenust on väga vaja,

näitab juba statistika – telefonile on kahe kuuga helistatud 741 korda ja veebivestluse teel on võetud ühendust 330 korda. Kokku oli seega 1071 pöördumist.

Esimestel kuudel on kriisitelefoni pöördutud erinevate muredega. Enamasti on helistanud perevägivalla ohvrid. Samuti on helistajate seas neid, kes soovivad teada anda, et keegi nende lähedane või ka naaber on ohvriks langenud. Lisaks on küsitud hooldusõiguse teemal küsimusi või soovitud saada abi töökiusamise teemal. Palju on pöördunud üksikud, peamiselt eakad inimesed, kellel ei ole mitte kellegi teisega rääkida, kuid ometi on mitmel juhul selgunud, et niisama vestlemise soovi taga peitub helistaja varasem ohvriks langemise lugu.

Kuidas saab üks telefonikõne inimest aidata? Ohvriabi kriisitelefoni eesmärk on pakkuda ohvritele kiiret võimalust oma mure ära rääkida. Kõne vastu võtnud töötaja kuulab helistaja ära, pakub talle tuge ja ühiselt arutatakse läbi kõik olukorra lahendamise võimalused. Olenevalt juhtumist võivad pöördujad vajada infot politseisse avalduse tegemise kohta, naiste tugi-keskuste või seksuaalvägivalla kriisiabikeskuste kontakte või selgitust omavalitsuste teenuste ja toetuste kohta. Kui on vaja, saab leppida kokku kohtumise juba ohvriabitöötaja juures.

Oluline on välja tuua, et ohvriabi kriisitelefoni eesmärgiks ei ole hakata asendama politseid.

Olukordades, kus inimese elu on ohus ja on vaja kiiret abi politseilt, kiirabi või päästeametilt, tuleb kindlasti esmalt valida 112. Küll aga saab ohvriabi kriisitelefoni 116 006 olla ohvrile abiks järgmise sammuna, kui politsei on sündmuskohal käinud ja on vaja mõelda, mida edasi teha ja kuhu pöörduda.

116 006 numbrilt saab ohver abi ka hirmude maandamiseks, kuna alati ei pruugi ohver teada, mis saab temast või vägivaldsest edasi. Näiteks on perevägivallaohvrite seas levinud valearusaam, et politseisse saab pöörduda alles siis, kui vägivald on pikaajaliselt kestnud, mitte pärast ühekordset ohvriks langemist. Sellistest olukordades aitabki ohvriabi kriisitelefoni vastata helistajate küsimustele ja tõsta abivajajate teadlikkust nende õigustest ning pakkuda sealjuures vajalikku nõustamist, kes ja kus teda tema olukorra lahendamiseks aidata saab.

Ehkki ohvriabi kriisitelefoni 116 006 saab helistaja esmase toe ja nõu, on edasiste ohvriabiteenuste saamiseks vajalik ohvril pöörduda ohvriabitöötaja vastuvõtule. Igas Eesti maakonnas on tööl vähemalt üks ohvriabitöötaja, kes vajadusel saab inimese ja tema murega juba edasi tegeleda. Kui oled langenud ohvriks, siis ei ole ükski mure liiga väike või tähtsusetu.

Mari Tikerpuu
sotsiaalkindlustusameti
kriisiabiteenuse juht

Õppereis Tartu–Viljandi–Pärnu

12. märtsi varahommikul startis Hiiumaa gümnaasiumi mittetatsionaarne õpe oma kevadisele tuulutusreisile. Ette sai võetud suurelt: Hiiumaa–Tartu–Viljandi–Pärnu–Hiiumaa ringreis. Sinna jagus kõike – nii haridust kui kultuuri.

Esimesena seadsime sammud ERMi, kus nautisime lõunat ja kohaliku giidiga ringkäiku. Lisaks käisime tutvumas tulevikuvõimalustega Tartu kutsehariduskeskuses, kus pakuti reisisellidele

lahkesti nii öömaja kui hommi-kusööki. Öhtul uudistasime Tartu peal erinevaid kultuuriprogramme ja ostukeskusi.

13. märtsil algas hommik taas varakult. Võtsime suuna Viljandisse – sihiks TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, kus uudistasime nii muusika-, Vilma kui ka peamaja. Suhtlesime seal õppivate noorte ja õppejõududega ning heitsime pilgu erinevatele erialadele.

Viimaks aga keeras buss oma nina Pärnu poole: Pärnumaa kutseha-

riduskeskusesse, kus kinnitasime keha ning piilusime nende kooli põnevamatesse klassidesse. Osades klassides käis kibe töö, mida sai oma silmaga kaeda. Seejärel sõitsime juba kodusaa-rele tagasi.

Oli edukas ja värskendav reis, mille abil ehk nii mõnelgi noorel pisut kergem tulevikuplaane teha.

Grete Olev
õppereisil osalenu

Üksi elava pensionäri toetuse saamiseks peab alates 1. aprillist vastama kolmele tingimusele

Juba kolmandat aastat saavad Eestis üksi elavad pensionärid oktoobrikuus nn üksi elava pensionäri toetust. 115 euro suuruse toetuse maksab sotsiaalkindlustusamet ilma taotluseta kõigile, kes vastavad 1. aprillist kuni 30. septembrini kolmele tingimusele:

- on kogu sellel perioodil vanaduspensionieas;
- elavad rahvastikuregistri andmetel üksi;
- kelle kättesaadav pension on väiksem, kui 1,2 kordne Eesti keskmine vanaduspension, mis 2019. aastal on 540 eurot.

Et oktoobrikuus toetus kindlasti üksi elava vanaduspensionärini jõuaks, soovitan juba praegu veenduda, et alates 1. aprillist ka kõik need tingimused täidetud on.

Kontrolli enda andmeid rahvastikuregistris

Kõige rohkem küsimusi on varasematel aastatel olnud seoses üksi elamisega. Enamasti on põhjuseks see, et inimese andmed rahvastikuregistris ei vasta tegelikule olukorrale. Vanemate juurde on sisse kirjutatud lapsed, kes seal enam ammu ei ela

jms. Toetuse määramisel lähtub sotsiaalkindlustusamet ainult rahvastikuregistri andmetest. Seetõttu võib juhtuda, et reaalset üksi elav pensionär jääb toetusest ilma, kuna sissekirjutused on jäänud rahvastikuregistris muutmata.

Üksi elamise reeglil on siiski ka mõned erandid. Näiteks, kui samal elamispinnal elavad eestkostja ja eestkostetav ning üks nendest on pensionär, on tal õigus üksi elava pensionäri toetusele. Kui eestkostja ja eestkostetav on mõlemad pensionärid, on õigus toetusele mõlemal. Ka juhul, kui pensionär elab koos oma lapsega, kes on tema ülalpidamisel perekonnaseaduse mõistes, saab pensionär üksi elava pensionäri toetust. See erisus on mõeldud just juhuks, kui pensionär kasvatab ise oma alaealist või kuni 21-aastast õppivat last.

Üksi elava pensionäri toetust makstakse ka kõikidele ööpäevaringset hooldusteenust saavatele pensionäridele, kes viibivad hooldekodus vähemalt alates 1. aprillist. Lisaks hooldekodus elavale pensionärile saab toetust ka temaga samal elamispinnal elanud teine pensionär. Tema on jäänud üksi koju elama, kuna üldjuhul hooldekodud ei võimalda teenuse saajaid hooldekodusse

sisse kirjutada, ei ole võimalik rahvastikuregistri andmeid tegekkusele vastavaks muuta.

Enda rahvastikuregistris olevat aadressi on võimalik igaühel endal kontrollida eesti.ee portaalis, valides teenuse „Registrist enda andmete päring“: www.eesti.ee/portaal/rteenus.paring_enda_andmete.

Iga aasta aprillis tõusevad pensionid

Oluline on tähele panna, et iga aasta aprillis indekseeritakse vanaduspensionid ja sellega seoses vanaduspensionid suurenevad. Üksi elava pensionäri toetuse tingimuste juures on seda arvesse võetud ja nii tõuseb ka toetuse saamise tingimuseks seatud pensionisumma igal aastal. Kui möödunud aastal pidi toetuse saamiseks jääma igakuise kättesaadava pensioni summa alla 492 euro, siis sel aastal on piiriks 540 eurot.

Käesoleval aastal toetuse saamiseks on seega oluline, et vanaduspensionäri indekseeritud pensioni kättesaadav summa on väiksem kui 540 eurot. Täpne vanaduspension summa selgub igale pensionärile pärast indekseerimist. Et aidata juba varem hinnata, milliseks vanaduspensionisuurus pärast indekseerimist kujuneb, on sotsiaalkindlustus-

ameti kodulehel indekseerimise kalkulaator: www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension-toetused/pension-i-indekseerimine-0#pension-i-kalkulaator Sinna enda praeguse pensionisumma sisestamisel annab kalkulaator tulemuseks eeldatava uue pensionisumma. Oluline on siiski teada, et kalkulaatoriga saab kalkuleerida vaid uut vanaduspension summat ja see annab õige tulemuse vaid juhul, kui kõik vanaduspension saamise alused on jäänud samaks. Näiteks, kui vanaduspensionär on vahepeal tööl käinud või otsustab edaspidi kasutada tulumaksuvabastust töötasult vms, ei pruugi kalkulaatorist saadav tulemus täpne olla.

Täpset uut vanaduspensionisuurust on võimalik vaadata pärast 1. aprilli eesti.ee portaalist.

Kui pension tuuakse koju, saab pensioni suurust vaadata teenuses „Pension, toetuste ja hüvitiste vaatamine“ www.eesti.ee/est/teenused/kodanik/toetused_ja_sotsiaalabi_1/teie_pension_toetused_ja_huvitised.

Kui pension makstakse panika, leiab info teenuses „Minule makstav pension, toetused ja hüvitised“ www.eesti.ee/est/teenused/kodanik/toetused_ja_sotsiaalabi_1/kod_vmaksed.

Toetuse määramisel läheb lisaks arvesse ka välismaalt saadav pension. Üksi elava pensionäri toetust makstakse juhul, kui Eestist ja välisriigist saadavate pensionite summa kokku jääb alla 540 euro. Oluline on, mis on välisriigist saadava pensioni suurus 1. aprilli 2019 seisuga. Välismaalt saadava pensioni kohta peab vanaduspensionär ise sotsiaalkindlustusametile info andma.

Üksi elava pensionäri toetuse saamise peamiseks eelduseks on korras andmed rahvastikuregistris. Kui pensionär ei vasta mingil põhjusel selleaastasel vaatlusperioodil ehk aprillist septembri lõpuni üksi elava pensionäri toetuse saamise tingimustele, tekib järgmine võimalus toetust saada järgmisel aastal. Ka siis võetakse aluseks rahvastikuregistris aprillist septembri lõpuni olevad andmed.

Rohkem infot üksi elava pensionäri toetuse kohta leiab sotsiaalkindlustusamet kodulehelt www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/üks-elava-pensionari-toetus-0.

Merle Sumil-Laanemaa

sotsiaalkindlustusameti hüvitiste osakonna nõunik

Detailplaneeringud

Pühalepa osavalla valitsus teatab, et **Salinõmme küla Lepametsa maaüksuse** detailplaneeringu avaliku väljapaneku käigus, mis toimus 14. detsembrist 2018 14. jaanuarini 2019, esitasid kolm inimest muudatusettepanekud. 28. veebruaril kell 16 toimus Pühalepa osavalla valitsuses nimetatud detailplaneeringu avalik arutelu. Avaliku arutelu tulemusel otsustas Hiiumaa vallavalitsus 6.03.2019 korraldusega nr 163 viia Lepametsa maaüksuse detailplaneeringusse sisse järgmine parandus: laiendada kavandatud krundil 1 asuva avaliku kasutusega teede ristmiku teeala, mis võimaldaks autode, sh prügiveoautode ümberpöörämist.

Hiiumaa vallavalitsuse 20. veebruaril 2019 korraldusega nr 113 kuulutati välja **Viilupi küla Meremäe kinnistu** detailplaneeringu eskiisi avalik väljapanek. Planeeringuala suurus on u 7,5 ha. Planeeringuga eraldatakse Meremäe (63901:001:1358) ja Kalda (63902:001:0139) katastriüksustest üks u 1,37 ha suurune elamukrunt, millele määratakse hoonestusala ja ehitusõigus elamu ja kuni kolme abihoone rajamiseks. Detailplaneeringuga muudetakse Pühalepa valla keskosa üldplaneeringut, muutes kavandatud põllumajandusmaa

osaliselt elamumaaks. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 15. märtsist kuni 15. aprillini 2019 tööpäevadel tööajal Pühalepa osavalla valitsuses aadressiga Vallamaja, Tempa küla, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel. Detailplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimub 18. aprillil kell 16 Pühalepa osavalla valitsuses. Täiendav info: Mai Julge, mai.julge@hiiumaa.ee või tel 463 6845

Hiiumaa vallavalitsuse 6. märtsi 2019 korraldusega nr 157 otsustati algatada detailplaneeringu koostamine **Käina alevikus asuval Mäe plats 19 maaüksusel** (katastritunnus 36802:002:0820). Planeeringu koostamise eesmärk on kaaluda võimalusi suurenda krundi ehitusõigust Käina tööstusala detailplaneeringuga määratud hoonestusala piirides ning määrata krundi kasutamise tingimused. Detailplaneeringuga kavandatakse koostöös Käina valla üldplaneeringu põhilahenduse ja maakasutuse juhtotstarbega. Planeeritava maaüksuse suurus on 1076 m². Detailplaneeringu koostamisel on vajalik koostada topo-geodeetiline mõõdistus koos maa-aluste trasside uurimisega.

Orjaku küla Kibuspuu maaüksuse detailplaneeringu koos-

tamise lähteseisukohtade ja eskiislahenduse avalik väljapanek toimub alates 18. märtsist kuni 17. aprillini 2019 Hiiumaa valla veebilehel ja tööajal Käina osavalla valitsuses (Hiiu mnt 28, Käina). Avalik arutelu toimub 22. aprillil algusega kell 16 Käina osavalla valitsuses. Hiiumaa vallas Orjaku külas asuva Kibuspuu maaüksuse (katastritunnus 36802:003:1050, pindala 4,20 ha) detailplaneering on algatatud Hiiumaa vallavalikoguga 21. juuni 2018 otsusega nr 72. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kaaluda võimalusi jagada Kibuspuu maaüksus kuni neljaks maaüksuseks, neist üks maatulundusmaa ja kuni kolm elamumaa krunti, igale krundile määrata ehitusõigus ühele elamule ja kahele abihoonele (sealhulgas olemasoleva hoonestusega krunt) ning määrata kruntide kasutamise tingimused. Detailplaneeringuga taotletakse ehituskeeluvööndi vähendamist. Ettepanekud palume saata aadressil Hiiu mnt 28, Käina alevik, Hiiu maakond 92101 või e-posti aadressil kaina@hiiumaa.ee. Täiendav info tel nr 462 2882.

Hiiumaa vallavalitsuse 27. märtsi 2019 korraldusega nr 193 võeti vastu **Kalana küla Rängakopli maaüksuse** (katastritunnus: 39201:001:0555) detailplanee-

ring. Detailplaneeringu eesmärgiks on 4,04 ha suuruse maaüksuse jagamine kaheks krundiks ning nendest ühele ehitusõiguse määramine. Krundile võib püstitada kuni seitse hoonet ehitisealuse pinnaga kuni 600 m². Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub ajavahemikul 17.–30. aprillini 2019, mil kõigil huvitatutel on võimalik planeeringulahendusega tutvuda ning vallavalitsusele kirjalikult sisulisi ettepanekuid ja arvamusi esitada. Planeeringulahendusega saab tutvuda vallavalitsuses kohapeal (Keskväljak 5a, Kärdla) või valla veebilehel.

Sotsiaaltoetuste taotlemine

11. aprillil kell 10–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmise Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald tel 463 6844, 521 0997.

11. aprillil kell 11–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmise Viskoosas. Info: Pille Näksi, tel 5855 3736.

Transporditeenus

Kärdla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsioonivõi meditsiinasutusesse eakatele ja puudega inimestele.

Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel. 50 5 5746 või 46 360 94

Kärdla sadama saun

13. ja 27. aprill kell 13–15 mees-tele, kell 15.30–18.00 naistele. Pileti hind on 2.30.

Eesti Külaliikumine Kodukant kutsub:

Kas oled mõelnud tulla vabatahtlikuks seltsiliseks?

Kiirusta, sest **13.-14. aprill Hiiumaal**

toimuva **koolitusele** on veel

mõned vabad kohad!

Vaata lisa Vabatahtlike Väravast **vabatahtlikud.ee**

või helista telefonil **5695 4846**

Projekti „Vabatahtlike rakendamise koostöö mudel“ testimine hooldekandisüsteemi ja üle-eestilise rakendatava koostöö mudeli väljatöötamine rahvastikule Euroopa Sotsiaalfondi projektist nr 2014-2020.2.02.001.01.15-0002

Kohaliku omaalgatuse programmi saab taotlusi esitada 1. aprillini

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimine ja püsimine. Taotlejaks võivad olla programmi nõuetele vastavad ja avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, mille asutajaks ega liikmeks ei ole kohaliku omavalitsuse üksus ega riik.

Programmi viiakse ellu kahe meetme kaudu:

- **meede 1 – kogukonna areng** – toetatakse tegevusi, millega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse.
- **meede 2 – elukeskkonna ja kogukonnateenuste arendamine** – toetatakse tegevusi, millega panustatakse kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Ühe projekti toetuse piirsumma on 2000 eurot.

Taotlus tuleb esitada elektrooniliselt hiljemalt 1. aprilliks 2019 kl 16.30 Hiiumaa Arenduskeskusele aadressil arenduskeskus@hiiumaa.ee

Toetuste taotlemise kord, tingimused, taotlusvormid ning taotluse koostamise juhendid on kättesaadavad Hiiumaa arenduskeskuse veebilehel. Sisuline ja tehniline abi: Kaja Sõrmus 5345 9558 ja 505 2998; kaja.sormus@hiiumaa.ee

Kogukonnateenuste koolitus ja õppereis Saaremaale

Hiiumaa MTÜde arenguprogramm keskendub kogukonnateenuste välja arendamisele ning koosneb kahest koolitusest ja õppereisist.

Programmi kava:

1. **Kogukonnateenuste teooria ja praktika** toimub 12. aprillil algusega kell 11 Orjaku külamajas. Omatulu teenimise, külamaja ning kogukonna majandamise teemal räägivad Kaja Juulik Karala Külaseltsist ja Krista Riik Kavandi Kandi Seltsist Saaremaalt.

2. **Äriplaani koostamine** 26. aprillil ja 3. mail kell 13–17 Tuuru maja II korruse õppeklassis. Koolituse viib läbi Hiiumaa arenduskeskuse ettevõtluskonsultant Ilmi Aksli.

3. **Õppereis Saaremaale** toimub 17.–18. mail. Kavas on külastada vabaühendusi, kes pakuvad kogukonnateenust ja on sellega edukalt hakkama saanud.

Osaleja omapanus on 30 eurot (koolituste kohvipausid ja lõunad), mis tuleb tasuda enne koolituse algust, esitatud arve alusel. Koolitusprogrammi registreerimine kuni 5. aprillini kaja.sormus@hiiumaa.ee või telefonil 5345 9558.

Oodatud on vabaühendused, kes juba osutavad kogukonnateenust või kellel on see plaanis. Soovitavalt kaks inimest ühest MTÜst. Lisainfo: Kaja Sõrmus, Hiiumaa arenduskeskuse MTÜde konsultant, e-post kaja.sormus@hiiumaa.ee, tel 5345 9558.

Koolitusprogrammi läbiviimist rahastab Kodanikuühiskonna Sihtkapital.

Tasuta koolitussari „Selge sõnumi ABC“

Tasuta õhtuste koolituste sari kõigile, kel vaja enda või oma ettevõtte/asutuse infot jagada.

8. aprillil kl 16–18 **Uudise ABC**, koolitaja Liina Siniveer

Õpime kirjutama lihtsalt loetavat teksti, et anda teada oma uudisest, sündmustest või teha huvitavat kokkuvõtet juba toimunud.

15. aprillil kl 16–18 **Canva ABC**, koolitaja Henri Reeder

Teeme konto tasuta veebipõhises programmis Canva ning õpime, kuidas teha erinevaid visuaale lehes kuulutamiseks, oma veebilehe jaoks ja sotsiaalmeediakanalites avaldamiseks.

22. aprillil kl 16–18 **Facebooki sündmuse ABC**, koolitaja Liis Remmelg.

Teeme Facebooki sündmuse ehk *event'i* ja õpime, kuidas kasutada Canvas tehtud pilte ja postitada uudist.

29. aprillil kl 16–18 **Instagrami ABC**, koolitaja Mirjam Savioja

Teeme Instagrami konto ja õpime, kuidas üles laadida pilte, kujundada 24h pilte ehk *story'sid* ja kasutada teemaviiteid ehk *hashtag'e* – # NB! Kuna Instagrami nutirakendus on telefonipõhine, siis kaasa nutitelefoni!

Koolitus toimub Tuuru maja II korruse õppeklassis. Palume kaasa võtta oma arvuti, vajadusel sülearvuti kasutamise võimalus kohapeal. Kohtade arv on piiratud! Registreeri end siin: <http://bit.ly/tegitajale>

KOOLITUSED

APRILLIS-MAIS 2019

arenduskeskus.hiiumaa.ee/koolituskalender

4. APRILL 2019
Hiiumaa Loomemajanduse strateegia seminar vallamajas

10. APRILL 2019
Turismihooaja avaseminar
Coop Hiiumaa koosolekute ruumis

23. APRILL 2019
Infopäev taimetoitlusest ja veganlusest Kärkla kooli õppeköögis

24. APRILL 2019
Loovisikute õppereis Tallinnasse

5. APRILL 2019
Ettevõtlike naiste arenguprogramm

12. APRILL 2019
Digiturunduse koolituse I moodul

MAI ALGUSES:

4. VÕI 9. MAIL 2019
Persooni- ja brändisaadikute koolitusseminar

HIIUMAA AMETIKOOL
www.hak.edu.ee

12.-13. JA 26.-27. APRILLIL NING 10.-11 JA 23.-24. MAIL 2019
Väikelaevajuhi koolitus Suuremõisas

REGISTREERIMINE JA INFO: [ARENDUSKESKUS@HIIUMAA.EE](mailto:arenduskeskus@hiiumaa.ee)
[ARENDUSKESKUS.HIIUMAA.EE](http://arenduskeskus.hiiumaa.ee) • [HAK.EDU.EE](http://hak.edu.ee)

Hiiumaa ametikool kutsub õppima!

Erialad 2019/2020 õppeaastal:

Linnaaednik, tase 4, õppeaeg 2 a

Maastikuehitaja, tase 4, õppeaeg 2 a

Puutehitiste restauraator, tase 5, õppeaeg 1 a

Kiviehitiste restauraator, tase 5, õppeaeg 1 a

Palkmajaehitaja, tase 4, õppeaeg 2 a

Väikesadama spetsialist, tase 4, õppeaeg 1 a

Bussijuht, tase 4, õppeaeg 6 kuud

Veautojuht, tase 4, õppeaeg 6 kuud

Plastitöötuse seadistaja (töökohapõhine õpe) tase 4, õppeaeg 9 kuud

2019/2020 õppeaastaks saab avaldusi esitada 20. maist 18. augustini 2019 www.sais.ee lehel või e-posti aadressil hiiumaa.ametikool@hak.edu.ee. Paberikandjal avaldusi võetakse kooli kantseleis vastu 20. maist 21. juunini 2019 ja 6.–18. augustil 2019 kell 10–14 või tavaposti teel aadressil Hiiumaa ametikool, Lossi 1, Suuremõisa, Hiiumaa vald 92302.

Ka töötav inimene on oodatud töötukassasse

Ilmselt ei mõtle enamik tänaseid töötavaid inimesi sellele, et neil oleks asja töötukassasse.

Tänane töötukassa pakub erinevaid õppimisvõimalusi ka töötavatele inimestele, koostab tööturu analüüse, uurib, milliseid ametimehi on tööturul lähiajal ja pikemas perspektiivis vaja ning pakub kõigile karjäärinõustamist. Olukord tööturul on viimastel aastatel kiiresti muutunud ja tulevikus paistab üha süvenev tööjõupuudus.

Prognooside kohaselt siseneb aastatel 2015–2024 tööturule ligikaudu 123 000 inimest ja väljub 174 000. Suurest tööjõu puudusest tulenevalt peavad paljud tööd muutuma järjest enam automatiseerituks. See toob kaasa programmeerimise alaste teadmiste vajalikkuse, mistõttu võimaldab töötukassa inimeste toetamiseks paljusid arvutialaseid koolitusi. See aga ei tähenda seda, et töötajatest on puudu ainult info- ja kommu-

nikatsioonitehnoloogia valdkonnas. Tegelikult on järgmise 10 aasta jooksul vaja ka tegevusjuhendajaid, eripedagooge, CNC pingioperaatoreid, elektrikuid, logopeede, insenere ja paljusid teisi. Hariduse alal jällegi on kõige rohkem juurde vaja kutseharidusega inimesi.

Töötukassa „teenuste menüü“ on aastate jooksul üha kasvanud ja lisandunud on mitmeid just töötavale inimesele loodud võimalusi. Näiteks tasemeõppe toetus on mõeldud neile, kellel puuduliku või vananenud hariduse või oskuste tõttu on keeruline leida uut tööd või kellel on oht oma töökoht kaotada. Kui inimene ei saa oma senist tööd jätkata või ei leia sobivat tööd tervise tõttu, toetab töötukassa õppima asumist õppekaval, mis inimese terviseseisundist tulenevalt võimaldab tal pärast õpingute lõpetamist töötada.

Milliseid oskusi täpsemalt tulevikus vaja läheb, kuidas tööle või kooli kandideerida ja paljudele teistele karjäärilastele

küsimustele oskavad vastata töötukassa karjäärispetsialistid. Lisaks teadmisele, millistel ametikohtadel tulevikus tööd üldse leiab, on oluline jõuda selgusele, mida inimene ise oma elus teha tahab ja mis talle üldse sobib. Seetõttu on tähtis enne haridustee või töökoha valikut käia karjäärinõustaja juures – selleks saab võtta ühendust töötukassa karjäärispetsialistiga.

Töötukassa Hiiumaa osakonnas on avatud kõigile huvilistele karjäärikeskus (II korrus, ruum 210), kust saab infot tööotsimise kohta ning nõu ja tuge tööalaste valikute tegemisel. Vajadusel saab kasutada kliendarvutit töökonkurssidel osalemiseks ning koostada kandideerimisdokumente, tutvuda karjäärplaneerimisega seotud kirjandusega jpm.

Töötukassa karjääriteenused on kõikidele tasuta. Inspireerivad võimalusi!

Pille-Riin Persidskaja

Töötukassa Hiiumaa osakonna karjäärinõustaja

Hei, reisihuviline eakas!

Hiiumaa pensionäride ühendus korraldab 24.–25. juulil ekskursiooni Järvamaale.

Tutvume maakonna mineviku ja tänapäevaga.

Esimesel päeval külastame:

- Alpakafarmi, kus tutvume loomade eluga, nende villa töötlemisega, võimalus osta nende tooteid.
- Jalgrattamuseumi
- Väätsa või Kirna mõisakompleksi
- Päeva lõpetame Vargamäel, tutvudes Andrese ja Pearu lugudega.

Teist päeva alustame sõiduga Lääne-Virumaale, Külastame Porkuni Peakivimuuseumi ning tutvume Porkuni ajaloo ja loodusega.

Edasi siirdume Paidesse, kus ajakeskuses Wittenstein läbime teekonna muinasajast tänapäeva.

Reisiks varuge kuni **100 eurot**, mis kindlustab transpordi, ööbimise, õhtu- ja hommikusöögi ning kaks lõunasööki, tasulised sissepääsud ja giiditeenused.

Reis algab 24. juulil 6.30 praamiga, tagasi loodetavalt 25. juulil 20.30 praamiga.

Reisiks registreerida Kärkla päevakeskuses tel 463 2161 hiljemalt 15. juuniks.

Tulenevalt Hiiumaa valla lasteaedades läbiviidud küsitluste tulemustest jääb 2019. a juulis avatuks valverühm vaid Hiiu Valla Lasteaia Kärkla majas.

Kõigi teiste lasteaedade lapsevanematel, kes soovivad juulikuus kasutada lasteaia teenust, tuleb esitada kirjalik avaldus lapse 1.–31. juulil 2019 Kärdlas valverühmas osalemiseks Hiiu Valla Lasteaia direktorile meiliaadressil lasteaed@hiiuvald.ee hiljemalt 15. aprillil 2019.

Valverühmas osalevate lastele rakendatakse kohatasu juulikuu eest 20.- eurot. Toiduraha suuruseks valverühmas on maksimaalselt 1,5 eurot iga päeva eest, summa arvestatakse tegelike kulude alusel.

Hiiumaa sotsiaalkeskuses

Kõrgessaare päevakeskuses:

Esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16 tervisevõimlemisring

Kolmapäeviti kl 13–14.30 seniortantsuring

1. aprillil alates kl 8.30 massaažiteenus. Eelnevalt ette registreerida Eve Heinmaa tel 516 3126, Heli tel 5333 9472

8. aprillil alates kl 8.30 pediküüriteenus. Info ja registreerimine Eve Heinmaa tel 516 3126, Heli tel 5333 9472

9. aprillil alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine Sirje Vaku tel 463 1297 või 5666 2317

11. aprillil kl 11 koosviibimine: infotund teemal "Diabeedihaige jalahooldus", sünnipäevalaste õnnitlemine. Transport: 9.45 Kiivera, 10.15 Kidaste, Rootsi, Pihla, 10.30 Lauka, Viskoosa

16. aprillil väljasõit Käina ujulasse: jõusaali kasutamine kl 12–12.30, vesivõimlemine kl 12.30–14. Osavõttust teatada Heli tel 5333 9472. Osalustasu 5 eurot. Transport: 11.05 Kõrgessaare, Lauka, 11.10 Viskoosa, 11.15 Kidaste, 11.30 Kärkla

25. aprillil koosviibimine: sünnipäevalaste õnnitlemine, projektoriga piltide vaatamine. Transport: 11.45 Kiivera, 12.25 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa

Kõrgessaare päevakeskus osutab pesu pesemise ja dušiteenust, eelnevalt kokku leppida Inna tel 504 2292.

Tegevustoas

1. aprillil kl 11 naljapäev – Eino Baskin, jutustab Kaljo

8. aprillil kl 10 meisterkook Ingridi kevadine salat

17. aprillil kl 10.30 spordipäev Kõrgessaares

25. aprillil kl 11 Alo muusikaline tervitus kellamänguga

Neljapäeviti kl 11 muusikatund

Omastehooldajad

25. aprillil kl 15–17 omastehooldajate kokkusaamine tegevustoas. Täpsem info Raili tel 508 8164

Erivajadustega laste kompetentsikeskus

2. aprillil seoses rahvusvahelise autismpäevaga AVATUD USTE PÄEV 10.30 kuni 15.30. Ootame kõiki, kellel teema vastu huvi. Palume võimalusel enda tulekust varem teada anda telefonil 5346 0654 või elle@sotsiaalkeskus.ee.

30. aprillil kell 15 erivajadustega laste vanemate tugirühma kogunemine. Täpsem info ja registreerimine Monika Ligelt 5607 7353 või monika@sotsiaalkeskus.ee

AUSTATUD HIIUMAA EAKAD!

Kevad on käes ja meil on hea meel teatada, et KEVADKONTSEERT toimub seekord 27. aprillil Kärkla kultuurikeskuses.

Alustame ikka keskpäeval kell 12 ja kolme tunni jagu tuleks aega varuda. Kontserdielamuse eest hoolitsevad seekord lätlased. Meile tulevad külla seniortantsurühm ja meesansambel, veidi ka kohalikku taidlust.

Saame kohtuda kaugemalt tuttavate ja sõpradega ning kohvilauas mõnusasti juttu puhuda.

Kellel kavas sellest üritusest osa võtta, andke oma soovist teada oma piirkonna eakate kooskäimise kohtadesse, milleks on Emmaste päevakeskus, Kärkla päevakeskus, Kõrgessaare päevakeskus, Hellamaa perekeskus või osavalla sotsiaaltöötajale Käinas – nii, kuidas kuskil organiseeritud on.

Vajadusel sõidavad ka bussid, osalustasu ikka viis eurot.

Hiiumaa pensionäride ühenduse juhatus

Pivarootsi sotsiaaltuusikutega lastelaager

Sel suvel korraldab Hiiumaa vald 7–15aastaste laste osalemise Pivarootsi lastelaagri 14.–19. juunil toimivas laagri vahetuses.

Laagris osalemine sotsiaaltuusikuga on mõeldud vähekindlustatud peredele. Hiiumaalt on oodatud 25 last. Laagrisse ja tagasi Hiiumaale toob lapsed täiskasvanud saatjaga buss. Laagris on lapsed kohapealsete juhendajatega.

Lisainfo saamiseks ja laagris osalemiseks palume pöörduda lastekaitsepspetsialisti Mari-Liis Leivalti poole tel 5308 1343 või e-postile mari-liis.leivalt@hiiumaa.ee. Palume registreerida hiljemalt 10. maiks.

Hiiumaa turismiinfokeskus otsib suviseks turismihooajaks abitöölisi.

Töö on osaajaga ning graafiku alusel 15. maist kuni 15. septembrini. Tunnitasu 3.50 bruto.

Sobid kandidaadiks, kui:

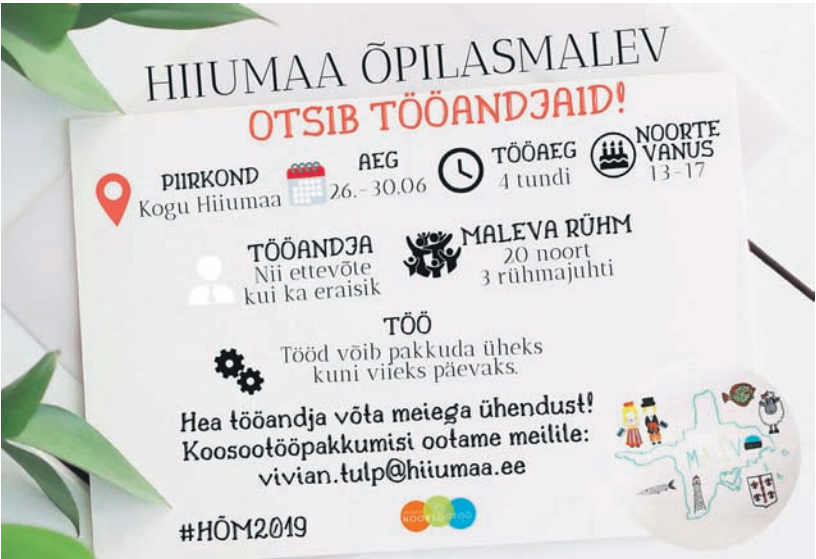
- Oled vastutustundlik ja sulle meeldib suhelda;
- Oskad inglise keelt (teine võõrkeel tuleb kasuks);
- Arvad, et Hiiumaa külastaja on pigem tore nähtus, mitte nuhtlus;

Tööülesanneteks on:

- Hiiumaa külastajatele info jagamine nii kõnes kui kirjas;
- Suveniiride müük;
- Turismiinfopunkti korras-hoid ja statistika kogumine;

CV ja kandideerimisavaldus või küsimused palun saata aadressil: mari-liis.hirv@hiiumaa.ee.

Dokumentide esitamise tähtaeg on 31. märts 2019

KÄRDLA PÕHIKOOL

ootab oma meeskonda eesti keele ja kirjanduse õpetajat (lapsehoolduspuhkusel oleva töötaja asendamiseks)

Sobiv kandidaat:

- on initsiatiivikas, vastutustundlik ja koostööaldis;
- õpib ise ja usub iga õpilase edusse;
- on valmis juhendama õpilaste loov- ja uurimistöid;
- omab vajalikku kvalifikatsiooni.

Omalt poolt pakume:

- huvitavat ja vastustusrikast tööd;
- väljakutseid ja enesearengut;
- toetavaid kolleege;
- kokkuleppel osalist või täistöökoormust.

Kandideerimisel esitada:

- soovivaldus ja motivatsioonikiri;
- elulookirjeldus, sh töö- või teenistuskäik;
- lühiessee (1 lk) õpetaja rollist Kärkla Põhikooli visiooni elluviimisel;
- ametikohale esitatud nõuetele vastavust tõendavate dokumentide koopiad;
- muud dokumendid, mida kandidaat peab oluliseks.

Tööle asumine august 2019

Dokumendid esitada hiljemalt 14. aprill 2019 aadressil direktor@kardla.edu.ee. Kontaktisik on direktor Margit Kagadze, tel 534 74 137, www.kardla.edu.ee

Vabavaratalgud 2019

Laupäev, 27. aprill 2019, kl 10–18, Hiiumaa Gümnaasium, Uus tn 4/1 Kärkla. Soovija(te) olemasolul ka laupäev, 20. aprill 2019, kl 10–14, Emmaste raamatukogu.

Vabavara ehk tasuta tarkvara ehk linux on sõbralik, muretu ja kindel.

Vabavara (LibreOffice kontoritarkvara, ID-kaardi tarkvara jpm.) tasuta paigaldus töökorras arvutitele ja ka sobilikele „arvuti-vanakestele“. **Võimalus linux-it ka proovida** - soovija enda või test-arvutil!

Toiteplokk ja -juhe hädavajalikud! Lisaseadmete kaasavõtmine pole oluline.

Hea tuju tingimata kaasa! Ruumides ei suitsetata!

Küsimused ja vabavara-arvutite eelteave edastada aegsasti korraldajatele:

Tõnu Soop 504 6209 sopsik@gmail.com
Jalmer Lipu jalmer.lipu@hak.edu.ee
Veiko Aasma 5648 1210 veiko.aasma@gmail.com

Järgnevas kindlasti eraldi kokku leppida! MS Windows ja Mac arvutite hooldusteenus: **Urmas Luuk** 5383 7946 urmasluuk@gmail.com

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

JÜRI KASTEIN
EINAR VASAR
JAAN SOOMSLU
TOOMAS TUMM
KALJO JULGE
ELLA PALJAS
ELGA SAARNAK

VAIKE PAJUR
ELLA LAGE
LAINA MUTRA
INGRID LIIVET
MAIMU UDURAND
VIRVE PÖLLO
ÕNNE KOOR

Kaastunne lähedastele!

SIHTASUTUS HIIUMAA ARENDUSKESKUS KUTSUB:

UUES **COOP HIIUMAA**
KOOSOLEKUTE RUUMIS TOIMUB

**TURISMIHOOAJA
AVAÜRITUS**

10. APRILLIL 2019
KELL 13.00 – 16.30

REGISTREERUMINE:
arenduskeskus@hiiumaa.ee